

75
1925

1925
ה'תרפ"ה
אדר א' 9-10

9-10

החיים והמחשבה

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

შინაარსი

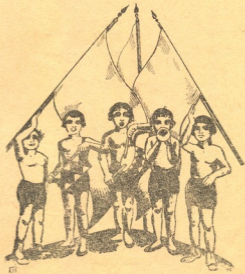
	გვ.
1. ოქტომბერი,—ლექსი დ. ელიოზიშვილის	2
2. შაქროს ბეკეა,—დ. ძეძაშიძის	3
3. ყუი ძნის ქურდები,—დ. თურდოსპირელის.	9
4. ბანჯგელიანი სტუმარი,—ს. ურუშაძის	18
5. ფისო და თავგი,—ლექსი შ. მღვიმელის	25
6. ახალი ორთქლმავალის სიმღერა,—ლუსი სპრეგ მიტჩელის, თარგმ. ი. გრიშაშვილის.	26
7. სამი ფოთოლი,—მარიამ იოსელიანის	40
8. შემოდგომა,—ლექსი ლადო გეგეჭკორის	42
9. ფრინველების გადაფრენა	42
10. მზეს დაფეწოთ,—ზეესა-ზღაპარი (გავრძელება თარგმანი)	46
11. გასართობი: ასანთების დაწყობა, შარადა, რებუსი	55

წ. გე-XXI № 9—10 სექტემბერი—ოქტომბერი 1925 წ.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალურ აღზრდის მთავარმართველობის და ახალგაზრდათა კომკავში. ცენტრ. კომიტ. უფრნალი ბავშვებისათვის.

ოქტომბრელები.

ოქტომბერი.

ერთი, ორი,
სამი, ოთხი,
ხუთი, ექვსი,
შვიდი, რვა,

მათ მოჭკუვებ
ცხრა და ათი
და ციფრების
მთელი სღვა.

რვა წელია,
ოქტომბერი
დაჭკრის წითელ
ფრთხობითა,

ხატრული და
გატანჯული
უკან მისდევს
ქებითა!

ოქტომბერო,
ხეწო მხსნელი,
შენ დაგვიხსენ
ტანჯვისგან,

გაბაფეფე
ქვეყნად შრომა...
მის უფლება
უოუელტან!..

ერთი, ორი,
სამი, ოთხი,
ხუთი, ექვსი,
შვიდი, რვა,

მათ მოჭკუვებ
ცხრა და ათი
და ციფრების
მთელი სღვა.

დ ელიოზიშვილი.

შაქროს ბავა

ჯერ შაქრო ათი წლისაც არ იყო, როდესაც მას დედა მოუკვდა. დარჩა სამი წლის და შაკინე და ორი-სამი თვის ზატარა ძამიკო, რომელსაც დედის სიკვდილის გამო „საბრალო“ დაარქვეს.

მაშამ მის სარჩენად მეწველი თხა იყიდა. შაქროს მისი მოვლა დაეკისრა, ხოლო ბებია თველე თხის რძით ზატარა საბრალოს ასაზრდოვებდა.

როცა შაქრო თხას ვენახში საბაღასოდ წაიყვანდა, თიხანს ამ დროს ბაკში ამწვედევდნ, რომ დედას არ გამოსდგომოდა. ვენახში მისი წაყვანა კი ორნაირად იყო სასწარალო: ჯერ ერთი, ტუძუს ძალი-ძალ მოსწოვდა და საბრალოს რძეს აღარ დაურჩენდა; მეორეც ის, რომ მას ძლიერ უყვარდა კუნტრუმი და ჯაზის ელორტების კორტნა, რაც ვენახს ძლიერა ვნებდა.

მთელი დღე მოწვევით იყო თიხანი ბაკში. როცა დედის მოძორების გამო ცრემლნარევი კიკინით გულს იჯერებდა, მის წინ დაურიღ ბაღასს უკეპურად დაუწეებდა კიკინას, მერე კი მიწვებოდა კუთხეში და დედის მოსვლამდის სთვლებდა.

საღამოსე, როცა დედის მოსვლის დრო მოახლოვდებოდა, ისევე წამოხტებოდა, მოუსვენრად დაიწეებდა წინ და უკან ბაკუნს და ძალი-ძალ კიკინებდა. თან ეურებს დააცქეკეტდა: აბა, დედა-წყვი მიწასუსებს თუ არა ჩემს კიკინსეო!

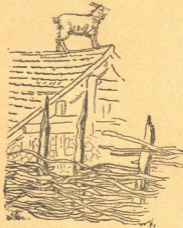
ქართული

დიდს ზეტოვში ჰეაუდა შაქროს ბეკეა. უოველს დედასა შაქროს
 წველის შემდეგ, მიჰეაუდა კენახში; ჯერ ხელით აბოვებდა საურ-
 ძესე, მერე ღობის პირას ჩრდილში დაბახშიდა და უმარჯვებდა
 სომუბლა-ბახასს და ჭანჭეატის ულორტეებს.

თხა მადიანად შექცეოდა თავის საუვარელ საჭმელს, მკ-
 რამ, რომ გაახსენდებოდა თავისი შვილი, ზირში ლუკმა
 გაუშწარდებოდა და კიკინს მოჰეეებოდა.

სამაგიეროდ, დიდ სინარულში იუვნენ დედა-შვილნი სიდა-
 მოობით. როცა ბებია თხას მოსწველიდა, შაქრო ბაკიდან
 თიკანს გამოუშვებდა და მათს ალერსსა და სინარულს სა-
 სღვარი აღარა ჰქონდა.

ემბაკი თხა მოწველის დროს რქეს ოსტატურად ცურის
 ძალა ნაწილში აიწურაუდა ხოლმე, რომ მისი შვილი მძიე-
 რი არ დარჩენილიყო. როცა თიკანი წაუგერებდა, თხას მუბუ-
 ები ისევე გავესებოდა. რმით ზირ-
 აქაფებული თიკანი თავის სია-
 მოვნებს კუდის ქიცინით გამოჭ-
 სატავდა. დედა კი ამ დროს კი-
 სერს მისკენ მიიღრეცდა და
 ალერსის ნიშნად ტანს ულო-
 კავდა.

შემდეგ თიკანი დაიწვებდა
 ხოლმე დედის კარშიყო კუნტ-
 რუმს და ნაუარდს. როცა ესეც
 მოსწეინდებოდა, შესტებოდა მარ-
 ნის გვერდზე დაურილ შემებზე,

გადავიდოდა მარნის სახურავზე, ავიდოდა სულ ძალა საუვა-
 ვეზე და იქიდან დედას გადმოუკიკინებდა: ხომ შესედა, როგორი
 უოჩალი შვილი კეაუარო!

მაკინე ამ დროს ქვევიდან სიხარულით შესცქეროდა კანს, თან გულში ჰმურდა კიდევ მისი ასეთი სიუოხაღე, რადგან თვითონ მასზე გაცილებით დიდი იყო და, სახლის სასურავზე კი არა, მის ორ-სამ საფეხურიან კიბეზედაც ძლივს აბობლდებოდა სოლძე.

შვილო, დღეს ბოსტნის სამარგლად მინდა წავიდე; მე საბრალოს წავიყვან, შენ კი მაკინე გაიყოლე ვენახში, თორემ მარგვლადი სელს შემიძლის! — უთხრა ერთ დილას ბებიაშ მაქროს.

— კარგი, ბებიკო! მაინც ვაპირებდი მის წაყვანას: ევა-ვილებს დაუკრეფ, ჰეპელებს დაუჭერ, იქნებ მარწევიც ვუბოვ-ნო, — უპასუხა მაქრომ.

— ჰო, გენაცვალოს ბებია!

მაქრომ მაკინეს სელი მოსჭიდა, თხა წინ გაიგდო და წავიდენ ერთად ვენახისაკენ. თხა, სეულებსინამებრ, ჯერ საურ-ქესე მოაძოვა, მერე კი დაბა და ბალახი დაუკარა.

ბევრი ისინამოვნა მაკინემ ვენახში: ძმამ ბლომად დაუკრი-ფა ევავილები, მათგან გვირგვინი დაუწნა და თავზე გაუკეთა. შემდეგ გამოუდგენ ჰეპელებს. მაქრო ქუდმოსდილი მისდევდა მათ. დაჯდებოდა თუ არა რომელიმე მათგანი, ესროდა ქუდს და ქვეშ მოაუოლებდა. მაკინე შეჭოფდა ქუდ ქვეშ სელს და გამოიყვანდა ფრთებმოსატულ ჰეპელებს.

— აი, ასეთი კაბა უნდა ვაკიდინო მამას, ალა, საქლო?

— ჰო, დაიკო, მეც შევეხეწები, რომ ასეთი კაბა გივი-დოს, თორემ აბა რასა ჰკავს, რომ ჰეპელა შენზე უფრო მორ-თული იყოს! — ეუბნება სიცილით მაქრო.

ჰეპელების დფნით მაკინე ძაღე მოიღალა და დაჯდა.

— შენ მანდ იჯექი, მე წავალ, მარწვეს დაგიკრეფ და მოგიტან. ჭოო, მაკინე?

— კალქი! — ეუბნევა თავისქვევით მაკო.

მაქრო გაიქცა ვენახის ბოლოში, გადავიდა ხევისაკენ დაქანებულ ფერდობზე, სადაც მარწვეი ბლომად იცოდა, და დაუწყო მწიფე მარწვეს ძებნა.

ცოტა ხნის შემდეგ მოესმა თხის ბღავილი. მაქრომ ჯერ ამას უურადღება არ მიაქცია, შერე კი შეამჩნია, რომ ეს ბღავილი ხეუკლებრივი არ იყო და იფიქრა:

— როგორ ბღავის? ხომ არაფერი დაემართა!

მარწვეის კრეფას თავი დაანება და გამოეძურა თხისკენ. ბღავილის ხმა შესწედა. მაქრომ ჯერ კიდევ დაანირა უკან დაბრუნება, მაგრამ იფიქრა: ერთი დაუსედავ მაკოს და თხას და შერე გამოვბრუნდებით.

მივიდა ღობესთან, სადაც დაბმული თხა ეკულებოდა, მაგრამ ის იქ აღარ დაუსვდა: ღობესზე მხოლოდ თოკის ნაწვევებია ეკიდა. მიიხედა იქით, სადაც მაკინე დასტოვა და ისიც აღარ აღმოჩნდა თავის ადგილას!

— მაკო! — დაიძახა მაქრომ გულის კანკალით. ჰასუსი არ იყო.

— შმძააკო! — დაიძახა გულ-

ამომჯდარმა უფრო ხმაძაღლა, მაგრამ ასლაც ჰასუსი ვერ მიიღო.

საკონებელში ჩავარდა მაქრო: აღარც თხა, აღარც მაკინე! რომელი ერთი იდარდოს, ან რა ჰასუსი გასცეს მამას და ბებიას?

მირბის მინისაკენ მაქრო და თან ფეხები უკანა რჩება. უკვირს: რა ემართებათ ფეხებს, რომ აღარ მისდევენ!

როგორც იყო, მიახწია შინამდის...

შედის უხომი და ჰხედავს: ბაკის ლასტის კარები დამტყრველია და იქიდან თხა და თიკანი არხვინად გამოიფურებინა. შაქროს დნახვავსე ორივემ შეჰკიკინეს, თითქოს ეუბნებოდნენ: ჰი, ვერ გიყავით ოინი და ვერ დაგტოვეთ ურძეოდო?!

შაქროს გულში ცოტა ნათელი ჩაუდგა. იფიქრა: ალბათ, მაკინეც მოვიდოდაო, მაგრამ ამ იმედს მალე ცივი წყალი გადაესხა:

— ბიჭო, შენ რომ მოსულხარ, მაკინე რაღა უყავი? — შეეკითხა სახლიდან გამოსული ბებია.

— ვაიმე! მაკინე არ მოსულა? თხა რომ აქ დავინახე, მე შევინა, მაკინეც მოვიდოდა მეტიქი!

— რას ამბობ, ი გოგოს არაფერი აუტყდეს!

— ფუფუ, ერთი საბრძლოს უური უღკე, კენახში უნდა წავიდე მაკინეს მოსამებნად! — გადასძახა მესობლის გოგოს ბებიაძე.

— აი, აქ ება თხა, მაკინეც ამ ბაეილოს*) ძირს იჯდა! —

უთხრა შაქრომ ბებიას, როდესაც კენახში მივიდნენ: — მე მარწუგის დასაკრეფად წავუელ და, როცა დაუბრუნდი, აქ აღარ დამსუდა.

ბებიაძე მოისაზრა

და ბაეილოდან მიმავალ გათელილ ბაღახის კვალს გაჰყვა. ათი-ოდე ნახიჯსე მაკოს ერთი ვაზის ძირში მშვიდად ეძინა.

*) ბაეილო — ნორჩი კაკლის ხე.

ბებია მივიდა და ფრთხილად გააღვიძა. მაკინე გახედა და
გახედასთანავე იკითხა:

— ციტი ღა იქნა, საქლო, ველ დაწილე?

— რა ჩიტი, გუნაცვალე?—ეკითხება საქლო.

— აი ის, კალთასი ღო დაშეცა, ძელე აქეთ წამოვიდა!
ახლა კი მისვდენ ბებია და საქლო, რომ მაკინე ჩიტის ბარტეს
დაუდევნა და მის დევნაში ვაზის ძირას მიემინა.

დ. ძემაშიძე.

ყურანის ქურღები

ოქროს შემოდგომა...
ზვრების დღესასწაული...

დამკვრახული მტევნებისგან ვაზები ძლივს-ძლივობით
იმაგრებენ თავს...

არცერთი ვაზი არაა გამცდარი...

ქარვინფრად ღუიან აკიდობები...

ვის არ მოჭიბლავს, ვინ არ მოინატრებს მათ მოწვევებს...

იცინა ეს მეზვრეებმა და ფნიხლად დარაჯებად უღვიან
ზვრებს.

ნაწვავ-ნაამბგარს გამჟღელ-გამოჟღელთ არ შეაჭმევენ...

მარტო ეს როდი უკმარიათ...

ტურქული ღობითაც გაუმაგრებიათ... თავსე ძეძვები შე-
მოუვლიათ...

სასიკვდილოდ უნდა გქონდეს თავი გამოძეტებული, რომ
ვენახში გადანტომა გაჭებდო...

საფსე მტევნები ბუდეშურისა, თითა და რქაწითელა ყურ-
ნისა კი აღიზიანებენ გამჟღელთ...

დამკვრახული მტევნები მაცდურად გამოიყურებიან და იცი-
ნიან...

ეს მათი ხმა არის ასე თილისძიანად რომ მოისმის:

— ბიჭებო, ჭაბი ბიჭებო, ჩიორებო, კურდღლებო!... იცით,
რა კემრიელი ვართ?.. რა მწიფე, დაშაქრული?..

სრულიად უხეირონი იქნებით, თუ ვერ გვეწვდით...
და ვეკლა... ვეკლა ნისკარტსა თუ კაჭებს აკანუებს
კურმის ნდომისაგან...:

ვეკლა ვახებისკენ მიიწვეს, როგორც რეინა ანდამატისკენ...
აი, ზეპიას ზეარსაც ერთი ადგილიდან შესცქნავიან სულ-
წასული კურდღლები ბაჭიებით...

მეორე ადგილიდან გოგო-ბიჭები...

ვეკლას ნერწვევი ადგება ზირზე...

თვალები ებრიცებათ... მაგრამ რა კანწიონ?... როგორ იძოვ-
ნონ?..

მხედებიც კი ვერ ჰბედავენ ამისთანა დროს ვენახში შე-
სვლას...

ვერც ფრინველებს გადაუქროლიათ...

უურეთ, ევაჟმა თვალთა შეასწრო მშიძარა კურდღელს, რო-
მელსაც უურები აცქვიტა და ვახებს გადაჰქურებდა...

— აი, მენი კი დაგაუარე შენა, აჭაა და აგრე!..— ჩამოს-
ხსავლა კურდღელს ევაჟმა.— შენც უურმენზე ოცნებობ?..

— ვითომ რატომო?..

მე ფრთები მაქვს და მანც ვერ გამოიბუნია გადაფრენა.

— შენ რას შესძლებ, მე მშიძარავ, შენა?..

— რა ეშმაკია, რა თარსია ადამიანი... ამბობდა კურდღე-
ლი: გაუკეთებია რაღაცა თოჯა, ადამიანის მსგავსი საფრთხო-
ბელა და იმითი გვიხეთქს გულს...

ხომ დარწმუნებული ვარ, რომ ის საფრთხოებელია.....

მთლად რომ მიუკოართნ-მოუკოართნო ვენახი, ის თოჯა
ადგილიდან არ დაიძვრება...

ვიცი ვეკლაფერი ეს და მანც შეშინია...

მოძკადი და თოჯის ახლო გამატარე..

მოდრი, ღობიდან მანც გადაველაზარაკები მტკუნებს,—
გაიფიქრა კურდღელმა და ღობესთან მიცუნცულდა...

— თითაჲ, ჰაი, თითაჲ! დილა მშვიდობისა, — ვერძენს...

— ვინ არის?.. ვერა გხედავ, დობე მიძლის...

— ნაცარა გახლავარ... წვრილიანელი ნაცარა...

— ოჰ! შენა!.. კეთილი იყოს შენი მობრძანება... რა შორიდან შელახარაკები... უცხონი ხომ არა ვართ... გახსოვს, სამთარში ცისმარე დღეს ჩემთან მობრძლი და თოჯლის საბანსე, ჩემს წინ რომ იყო გაფენილი, ბუქნას უვლიდი... მობრძანდი ახლოს... მიაძბე შენი აუან-ჩაუანი...

— განა შე კი არ მინდა, გეთაჴვანე, შენთან მახლავთი, მაგრამ რა ვქნა, ვერ მომიბუდნია... მესინია...

— ვისი, ქაა?..

— მეზურისა..

— იჰ, მეც შემეძინდა... ასე მეგონა, სეტყვა აწირებს წამოსრიალებას მეთქი...

— ჩვენთვის, დაიავ, მეზურე სეტყვასე საძიძარიბა...

— რას აძობ, აბა სად შეგნიძნავს ერთიბეწოს... ეგეს არ იყოს, იძას ახლა ეძინება... ბერიკაცია და ძილის გუდად არის გადაქცეული... კარკია, ნუ კერზობ, გადმო, ინავბრდე...

— ნწა... ვერ წამოვალ, ვერა...

— ბებური მეთქი, ბებური... ეძინება ახლა...

— სწორედ ბებური რომ არის, იმიტომ არ ეძინება... მეტადრე ახლა რა დააძინებს, როცა ვენასი ასე მწიფს.

კოკა-ბიჭებშიაც დიდი ჩურჩული იყო...

ვევლა თავის გეგმას ადგენდა, თუ როგორ დაეკრიფათ უფათურაკოდ ყუროძი და მაინც ვერცერთი გეგმა ვერ გაეხორციელებიათ...

ბოლოს სოსია უფრო მოხერხებული აღმოჩნდა...

მან გადაიხროლა ვენახში თავისი ქუდი, ვითამბნა
 ნაკვებმა გადაუგდეს, და მორთო ტირილი...

— რას შერჩით, თქვე არამზადებო, რათ გადამიგდეთ ქუ-
 დი... იმსიძაღლე ღობესე როგორ გადავიდე? დაცხათ, ხეშს
 ძმას ვუთხრა, ის გინუენებსო თქვენ სეირს, — ვმუქრებოდა ეშმაკუნა
 სოსია ამხანაგებს, ნამდვილად კი იმ სიტყვებს ისე სძაძაღლა
 იმიტომ ამბობდა, რომ, ვინიცობაა შეზრე იქ ეოფილიყო,
 დაეჯერებია თავისი სიტყვის სიძაროლეში...

სოსიამ თვალების ფეთებით მიიხედ-მოიხედა...

მუხლების კანკალით შესდგა ღობესე და ლაწაღუწით
 გადაეშვა...

ვკლებმა ტანისამოსი დაუსია... კანჭები დაუკაწრა... მინც
 აღარ გაიტყენინა... და შურდულიდან გასროლილ ქვასავით
 დაეშვა ვახსებთან... ჯერ ქუდს დასტაცა ხელი და შემდეგ ვერ-
 ძენს მიაშურა...

იქვე მასლობლად ჩაღის საჩრდილობლის ქვეშ წამოწოლი-
 ლიყო შეზრე...

მშენივრად ჰხედავდა და ესმოდა უველაფერი...

უუურებდა ამ ჩარფუსანას და ელიებოდა...

აგონდებოდა თავისი ბავშობა...

ისიც ასე დარბოდა ზურის ირგვლივ და „ეუროპის ქორღები“
რულით ღობეს ჰკოცნიდა“..

რამდენი ონაჯრობა ჩაუდენია...

ბევრჯერ შერჩენია მოტაცება ხილისა, მაგრამ ბევრჯერ
მოუხელებიათ კიდევ....

აბა, როგორ დაიჭერს ახლა ამ ჰაწიას, რომელმაც ეურო-
პის გულისთვის ასეთი გამბედაობა გამოიჩინა.... ქურდობა
სამაგლობაა, მაგრამ, მოდი და ნუ მოსწუვეტ მტევანს, როცა
კენატრება იგი.. საბედნიეროდ, წელს მოსაყალიც ბარაქიანია...

რა ზარალს მომცემს სუთიოდე მტევანი?..

შეგოგოს... წაიღოს...

უნდოდა გაჰსუმრებოდა, მაგრამ შეებრალა...

ეურძენი დაეხევაო... ხმა არ გაუცია...

სოსიამ თქლაფათქლუფით შესანსლა რამოდენიმე მტევანი...
მეგობრებისთვისაც უბისკენ იკრა რქაწითელის აკიდოები და
გულისსეთქით გადაიჭრა ღობეზე...

დარწმუნებული იყო, რომ მისი ქურდობა მისი ამხანაგე-
ბის მეტს არავის შეუნიშნავს...

დაინახეს კურდღლებმა სოსიას მარჯვე ქურდობა და თავიანთ
გაუბედაობაზე ჯაჯრი მოუვიდათ...

— როგორ?..

თუკი იმ ღაბუჯა ბიჭს შერჩა, კურდღლებს რატომ არ
უნდა შერჩეს?..

ის ბიჭი ისე ფეთხუმივით შესდგა, რომ მისი ხმაურისგან
მძინარა ერუც კი შეიტეობდა...

ღაწალუწი ასტუნა და მაინც ვერაზინ მოასწრო...

კურდღლებმა კი ფრთხილი სირბილი იციან...

ისე დაცანცალებენ, თითქოს ფეხები ბამბისა ჰქონდესთ...
ამ მოსაზრებით გათამამებულმა ნაცარამ გამოიღვა თავი....

გაიძაბა... წაგრძელებდა და ისე გაძვრა დობის ^{მარცხენა} ~~მარცხენა~~ ტანაში, რომ წკირიც არ განძრეულა.

ჩახსრამუნა რამოდენიმე მტკევენი... ახლა შეკობრებისთვისაც აზირებდა უურმნის წამოდებას, რომ...

— ვაიმე!.. ვაიმე!..

ეს რას ნიშნავს?

სიწმარია, თუ ცხადი?

მოსუცი შეხვერე თავს წამოსდგომია თოფმომარჯვებული...

კურდღელი თახთახმა აიტანა...

უკან გამობრუნებაც კი ვეღარ მოუსწრებია...

შეცუცქებული უკანა ფეხებზე და საცოდავად აცეცებს თვალებს...

— შენ რა გინდა აქა, სამაკელი ბაჭია?..— ვკითხუბ გაჯაფრებული მოსუცი, გულში კი ვცინებ... — მითხარი, მართალი მითხარი და არას დაგეძავებ...

კურდღელი არ იძვრის, დაიბნა...

არა სჯერა, რომ თოფიან კაცს შეეფეთოს და მან აზარტოს.

— ნუ გეშინია... პერწმუნე... აი მე თოფს ვაზსე მივაქუდებ... არას გერჩი...

— მე... მე...

— ხო, შენ... შენ... რად ვადმოსველი... რა გინდოდა?..

— ზაზა, — უცბად წამოიძახა კურდღელმა, — შენთან ვადმოველი... იმისთვის... იმისთვის... რომ... ზღა... ზღაზარი მინდოდა შეთქვა...

— ზღაზარი?..

— დიხ, ძალიან კარგი ზღაზარი მინდოდა შეამბნა შენთვის....

თვითვე უკვირს თვისი ხერხიანობა...

ხმა კი მაინც უკანკალებს... უკანკალებს...

— ძალიან კარგი... მომიყვები... უნახოთ, როგორი რეზი იცი!

ახა, ზღაპრის თქმას როგორ მოახერხებდა ადამიანის წინა-
მე კურდღელი, მაგრამ მოხუცს ისეთი მშვიდი გამოძეტველება
ქონდა, ისე დაძვავებელი იყო მისი ხმა, რომ გული მოეცა
და დაიწყო:

... იყო და არა იყო რა...

იყო ერთი ნაცარა... საწვავი ბაჭია ნაცარა...

მას დედა ბოროტმა მონადირეებმა მოუკლეს... დარჩა ობ-
ლად... დადიოდა მძიერ-მწუერვანი უნატრონოდ...

იცი, პაპა, რა ძნელია უღედობა?..

აქ ბაჭიას გული ამოუჯდა... ცრემლები ეელში მოეხვირა
და ვეღარ გააგრძელა ზღაპარი...

— მეძრე, მეძრე, ბაჭიავ?.. კანაგრძე .. ნუ სტორი...

ცოტა მოიცადა და, ხმა რომ ჩაიწმინდა, კანაგრძე ბაჭიამ:

— შემოდგომაზე უფრო გაუჭირდა ნაცარას...

ქვეყანა ღვინობდა... რთველში ქეიფობდა...

ნაცარა კი მძიერი დაღასღასებდა...

ურძენიც კი არა ჰღირსებია...

— უნატრობდა ურძენი?...

— ნაცარბას ძალიან უყვარდა ეურძენი... უნდადამცემი...
მესუსნა, მაგრამ ვინ გამოიმეტებდა მისთვის ამ სიამოვნებას!..

— რატომ, განა ვინმე უძლიდა ჭამას?..

— როგორ არა... მეზვრე...
— ვინ არის ის მეზვრე, როგორია?..

— შენა გგავს, ჰაჰა, შენსავით მოხუცია... ჭადარა...

აქ კი ვუღარ შეიძვრა სიცილი მეზვრემ..

— აი, შე ეშმაკუნავ, შენა... საკუთარი ამბავი მიაძებე,
განა?..

— თუკინდ ევრე იუას, ჰაჰაჰა!.. მითხარით, რა დავა-
შავეთ, რომ მუდამ ჩასაფრებულს გხედავთ... ეს საბრძოლველ
სომ ისე უმსგავსია და სასარგელი, რომ ძილშიაც კი ძეღან-
დებს და მაძინებს..

— აი, შე მართლა და ეურძემელავ, შენა...

ერთ-ორ მტევანს არ დაგიჭერდით, ცოტანი რომ იუათ,
მაგრამ ეურძენის მუშტრები რომ უთვალავნი სართ .. ვეღვამ
რომ ასე ინაუსძოთ ჩემს ვენახში, სომ სულ მოიღია ეურძენი...
მაინც ახლა ცარიელს არ გაგისტუმრებ...
რაკი აკეთი სღაპარი მითხარი, — დაიჭი... წაიღე ეს ეურ-
ძენი, — უთხრა მოხუცმა და ერთი აკიდო ბუდეშური უთავაზა...

ეურდღერლს ისე გაუხარდა მშვიდობით გადარჩენა, რომ
მაღლობის გადახდა ვერც კი მოახსწრო, ისე მოუხვია წვრილია-
ნისკენ...

მიდიოდა სწორებთან ერთად... ეურძენის კუფსლებს სთავა-
სობდა მათ და იკვებოდა: აი, რა უაჩადი და მოხერხებული
ვარ...

თოფიან მეზვრესაც კი გული მოეუღებე და მოკვრად გადა-
ვიქცეო...

წედანდელს ენაჭარტალა ევავს მოჭკრა თვალი და მანი
მოუკო:

— აკი ვერ იბოვი ეურძენსაო?... აი, დაგიდგა თვალი, ეურძნით ჩავიკაკლოსინე ველი, შენ კი ხასამძრალი დაწნი...

ახაუთდა ვვაგი...

ველში ბრახი მოაწვა...

მართლაც და ვაბნობაა ჩემკან.... თუკი კურდღელმა მოასერსა ეურძნის გადმოტანა, მე უფრო არ შეიძლება?..

ვვავმა ფრთა ფრთას შემოჭკრა და ვადაფრინდა.

ჯერ ერთი მარცვალის არა ჰქონდა მოკეცილი, რომ მე-სურემ თვალი შეასწრო...

აქ კი აღარ გამოიჩინა იმან ღმობიერება...

ვაფრი სჭირდა ვვავისა...

ჯერ იყო და თუთასა და ბაღ-აღუბდის შეეჩვია და ვახანავა... შემდეგ ნადრევი ღელვი შეაკულა და მწიფეს ერთს არ სტოვებდა ტოტებსე...

ახლა კიდევ, ვაკულებდა თუ არა ვვაგი მეზურეს სვრიდან—მოეფინებოდა დოსტებით ვენახს და ეურძენს უჭამდა...

მოვიდა შენი აღსასრულის ვაძიო,—გასმასა მეზურემ და საფანტინი თოფის ჩასმასიც დაუსწლიტა.

ბუჭუო—გაიღო თოფმა სმა და ფრთამოტყრეული ვვაგი ტრიბლ-ტრიბლით ჩამოვარდა ბარდებში...

დ. თურდოსპირელი.

ბანჯგვლიანი სტუმარი.

ერთს გრილსა და მთლალ აგარაკსე ბავშთა სასაფსულო
ასალშენი იყო.

კოსტა შენობას, რომელშიაც ბავშები ცხოვრობდენ, ფართე
ესო ჰქონდა. ესოს ირგვლიე კაშლილიყო შწუნე მინდორი,
სოლო განაზირას სარობდა კარგა სქელი ტყე-ჯაგნარი.

ამ ტყეში მინდორის ბუერი ცხოველი ინასავდა თავს...

მოწაფეები ხშირად დადიოდენ ტყეში; ისინი ავროვებდენ
ფოთლებს, ევაუილებს, სილს, იჭერდენ ბუხებს, კალიებს, ჰე-
ლებს, და ეველაფური ეს მასწავლებელთან მიჰქონდათ...

ხშირად ისინი წააწუდებოდენ ჩირკუში შემალულ კურდ-
ღელს, რომელიც იმაე წამს შესტებოდა, შეტრიალდებოდა და
გაიქცეოდა, რომ თავი უფრო უშიძარ ადვილს შეეფარებია.
მოწაფეები ერთ ეიუინას დასცემდენ და უკანაც დაძოუდკებო-
დენ დაფეთებულ კურდღელს. ბურჯურ შეძინებულ კურდღელს

გსაც აეროდბ და ზედ სასლის წინ გამოიბენდა სტუმარები.
კვით.

მაშინ უნდა გენასათ ასაღმენის აღტაცება! უკუღა მოწაფე ერთი ჟრიაბულით და ქვილ-ხვილით გამოუდგებოდა დაფეთებულ კურდღელს, მაგრამ კურდღლის საბედნიეროდ ტუე კოველი მხრით იურ და ისიც ძაღუ შეაფარებდა თავს.

ბავშებისათვის ეს უდიდესი გასართობი იურ და ზატარა მოწაფენი მუდამ ევედრებოდენ მასწავლებელს, მათთვის კურდღელი დაეჭირა. ისინი დარწმუნებული ივენენ, რომ მასწავლებელს ეველბფერი შეეძლო და, თუკი მოისურვებდა, კურდღელსაც დაიჭერდა.

მასწავლებელი ტებილად გაუღიმებდა, თავსუ ხელს გადაუსვამდა ერთ-ერთ ბავშს და თან ჰხირდებოდა, რომ ქალაქში ხასვლისას უსათურდ შეიძენდა მათთვის კურდღლის ზატარა ბაჭას.

მაგრამ კურდღელს გარდა იმ ტუეში ბლომად ცხოვრობდენ ბანჯგელიანი და ღრუტუნა ზღარბები.

დღისით ისინი ტუის ჯაგებში ეძაღებოდენ მოწაფეთა ჟრიაბულს, ხოლო ღამით, როცა ბავშების სმურობა შესწედებოდა და ასაღმენში დუმილი ჩამოგარდებოდა, ზღარბებიც გამოძვრებოდენ სშირი ჯაგებიდან, სასლს მიუახლოვდებოდენ და მთელი ღამე იქ დაესტებოდენ. ისინი დაეშებდენ ზურის ნამცეცხებს, ბოსტნეულის ნაფქვენებს, იჭერდენ ღამის კრახანებს, მწერებსა და ბუსანკლებს.

სშირად მორიგე მასწავლებელი, ან მეწაფე თავს წაადგებოდა ესოში მოხეტიალე ზღარბებს. მაშინ ზღარბები შესდგებოდენ. სასაცილო იურ, რომ ქშენითა და ღრუტუნით ფიქრობდენ ზღარბები ადამიანის შეძინებას...

მთელი ღამე ამ უოფაში იუენენ ზღარბები, მაგნიტის მანქანის
 დებოდა თუ არა, ისევე თავის ბნელ და ურუ ჯაგებს მიაბურებ-
 დენ.

ერთხელ მასწავლებელმა მოწაფეებს ღაპარაკი ზღარბზე
 ჩამოუგდო. ბავშვები ქალაქელები იუენენ და არცერთს მათგანს
 ზღარბი არ ენახა. მათ არც ის იცოდენ, რომ იქვე ეზო-
 ში ზღარბები ცხოვრობდენ.

მაშინ მასწავლებელი მოწაფეებს შეჰპირდა, რომ მეორე
 დღესვე ზღარბს მოიუყანდა. ბავშვების სიხარულს საზღვარი არ
 ჰქონდა და მეორე დღის დადგომას სიხარულით მოელოდენ.

მეორე დღეც დადგა. მოწაფეები ეზოში შეგროვდენ და
 მასწავლებლის გამოსვლას მოელოდენ. მასწავლებელმაც არ
 დაბაკიანა და თან რაღაც მოიტანა ტომრის ჩურებში კახე-
 ული.

— აი, ბავშვებო, ზღარბი!—ჩურები გახსნა და რაღაც
 მრგვალი და მისაკისფერი, ნემსის წვერებით შემოსილი, მი-
 დორში დასდო.

მოწაფეები მიაშტერდენ. ზღარბი უძრავად იდო. მასწავ-
 ლებელმა რამოდენიმეჯერ გადაატრიალა. იგი უოველის მხრი-

დან ერთნაირი იყო და არც ფესები ჰქონდა და არც თავ-
პირი.

— მკვდარია? — შევეითხა ერთი მოწაფე.

— არა, ცოცხალია! — უნასუნა მასწავლებელმა: — მხო-
ლოდ ახლა ჩვენი ემინია და უძრავად მიტომ დევს. რომ არ
ემინოდეს, კვლიან საფარს გაისსნის და თავ-ფესსაც დაგვანა-
ხეებს.

მოწაფეთა კაცებებს საზღვარი არ ჰქონდა.

— აბა, ახლა წაიღეთ, სამხარეულოში დასდევით, კარები
ჩაუკეტეთ და თქვენ კი ჭუჭრუტანებში უცქირეთ! — უთხრა მ-
სწავლებელმა მოწაფეებს.

მოწაფეები გაიქცენ, ზღარბი სამხარეულოში დასდეს,
თვითონ კუნჭულებში მიიძალენ და სული გატრუნეს, თვალე-
ბით კი ზღარბს მიმტერებოდენ, რომელიც ისევ უძრავად იდო.

ცოტა ხნის შემდეგ ზღარბმა კვლიანი საფარი გაისსნა და
ზატარა შავი თავი და ცქრილა თვალები გამოახინა. მოწა-
ფეებმა მალე ზღარბის ზატარა ფესებიც დაინახეს. მათ აღტ-
ცებას საზღვარი არ ჰქონდა, მაგრამ მასწავლებლის დარიგება
ანსოყდათ და სულგანაბული იყვნენ.

ზღარბმა სამხარეულო დაათვალიერა და ბაჯბაჯით იქვე
კუთხეში დადგულ განჯინისაკენ გაექანა.

ახლა კი ყვლარ მოითმინეს მოწაფეებმა, ერთი სამინელი
ეიყინა დასცეს, მაგრამ მალე ინახეს თავისი საქციელი: ზღარბ-
მა იმავე წამს ისევ შეიკრა ტანი კვლიანის სამოსით, გორგა-
ლივით დარკვალდა და უძრავად დაეკდო.

ბავშვები ძლიერ დაღონდენ, მაგრამ რა გაეწუბოდო. ისევ
სული გატრუნეს და ლოდინი დაიწყეს.

ზღარბმაც დიდი ხანი არ ალოდინა: მან ტანი ისევ გაი-
სსნა და სირბილით და ღრუტუნით განჯინის ქვეშ შეირბინა.
ზატარებს კიდევ შეემინდათ მისი ღრუტუნის.

ბავშები მასწავლებელთან გაიქცენ და, რაც ნახეს, უამბობენ.
— ამიერიდან ზღარბი ჩვენი სტუმარი იქნება! — უთხრა მათ მასწავლებელმა: იცხოვრებს იქ, სამსარეულოში. დღისით ის თვითონაც არ წავა, სოლო ღამით კარები ჩაუკეტეთ და საჭმელიც დაუტოვეთ. მისი საჭმელი რძე, ზურის ნამცეცები, ბოსტნეულის ნაფცქეწები და სხვადასხვა ბუხ-მწერებია.

ბავშები სიამოვნებით დაეთანხმენ და დავალებასაც ზირ-ნათლად ასრულებდნენ.

მთელი წაფსული ცხოვრობდა ასე ზღარბი ბავშვთა ახალშენში.

მისი ბინა სამსარეულოში განჯინის ქვეშ იყო. იქ მუდამ ფუსფუსობდნენ ბავშვები. ზოგი მსარეულს შველოდა და ზოგი კიდევ ზღარბს უთვალთვალებდა.

ზღარბს ზირველად ეძინოდა მოწაფეების და დღისით მუდამ მოკუნტული იყო უძრავად. მხოლოდ ღამით გამოდიოდა და მისთვის დამსადებულ საჭმელს შუქცეოდა. მაგრამ იგი ძალე დარწმუნდა, რომ ბავშვები მისი მტრები არ იყვნენ და ერთ მშუენიერ დღეს დღისითაც გაბედა გამოსვლა. ძალე ისე ვაბამადა, რომ სრულიად აღარ ეძინოდა. მთელი დღე ეზომი დაბავბავებდა, სოლო საღამოობით თვითონ მიდიოდა მისთვის მიხენილ ბინაზე.

ახლა მას სრული თავისუფლება ჰქონდა, მაგრამ იგი ვაზარვასე სრულიად არ ფიქრობდა. ზირიქით, მუდამ ბავშვებთან იყო და მათთან ერთად დაბავბავობდა ახალშენის ეზოში. განსაკუთრებით დაუმეგობრდა ის საბავშვო ბაღის მოწაფეს, ნ წლის თინას.

დღით ზღარბი თინას მოძებნიდა და მთელი დღე მას დაჰყვებოდა. ზატარბ თინასაც ძლიერ უყვარდა ახალშენის ბანჯკვლიანი სტუმარი და მისთვის მუდამ იჭერდა ბუხ-ზევლებს, კრახანებსა და კაღიებს.

ღამით კი, როდესაც თინას დამინების დრო დაუდგენოდა, ზღარბიც ღრუტუნით წაუვიდოდა თავისი საწოლისაკენ.

წოლა მას თბილად და რბილად უკვარდა. ის ხშირად ვის ცხვირსახოცს, ვის ჩუბჩუკს, ვის ტომარის ნახევს და ვის საღათსაც მოჰხანგრავდა თავისთვის ქვეშ გასაფენად. თუ ვისმე რამე დაეკარგებოდა, უსათუოდ ზღარბის ბინაზე იზოვნდნენ. მაგრამ ქურდი სტუმარი სრულიად არ სწუსდა, როცა ქურდობაში დაიჭერდნენ. ის მეორე საღამოს კიდევ რასმე მოიხანგრავდა და განჯინის ქვეშ შეათრევდა.

ასალშენის მხარეულს თბილი ჩექმები ჰქონდა, რომელსაც ცივ ამინდში იცვამდა. ერთ დღეს დილით მან ჩექმებში ფეხი ჩასდგა და საშინელი ტკივილები იგრძნო. ჩახედა მივ და რას ხედავს? ცალ ჩექმაში მოკუნტული ზღარბი იდო. ღამით ციოდა და ამიტომ მასაც თბილ ჩექმაში მოეპებნა ბინა.

მხარეულის სიცილზე ახლადგაღვიძებული ბავუბიც შეგროვდნენ. ეველანი სიცილ-კისკისით ესუოდნენ ჩექმას, ანჯღრუდნენ და თავდაღმა ჰკიდებდნენ, რომ იქიდან ზღარბი გამოეკდოთ. მაგრამ იგი ჯიბრზე იყო და ჩექმიდან არ გამოდიოდა. მის გამოსაუვანად ჩექმის ერთი მხრით გარღვევა შეიქნა აუცილებელი.

მხარეულს ახლა ბრახი მოერიბა და ზღარბს ცემაც დაუპირა, მაგრამ იგი გორგალივით შეიკრა და მხარეული'ს ჯოხმა ვერაფერი დააკლო.

სამხრობის დრო იყო. მსე უხვად ანათებდა და თბილი ამინდიც იდგა. ბავუბი უსოში გამოფენილიყუენ და ზოგი რას აკეთებდა და ზოგი რას. იქვე ჩრდილში მასწავლებლებიც წამოწოლილიყუენ და რაღაცაზე საუბრობდნენ.

უეცრად ჰატარა თინას საშინელი წივილი მოისმა:

— გველი, გველი! მიძველეთ!

ვეკლანი შეერთეს და იქითკენ სწრაფად გაქცნენ. მათ მანძილად დაინახეს უზარმაზარი ძაღვი გველი, რომელიც თინას უახლოვდებოდა. თინა კი დაბნეულიყო, მხოლოდ წიოდ და გაქცევასე კი სრულიად არა ფიქრობდა.

მასწავლებლები და მოწაფეები სწრაფად კარბოდენ, მაგრამ ისინი შორს იუვნენ.

უცნაოდ რაღაც, ბურთივით დახვეული, ჰაერში ავარდა და გველს შედ თავსე დაეცა. ეს იყო ზღარბი, რომელიც თინასთან ეოყილიყო.

გველი საშინლად დაიკლანა, ზღარბის საკებნად ჰირიც

მოიძვრევა, მაგრამ ძალად: ზღარბის ეკლეს აბა რას დააკლებდა! ზღარბი კი გორბობდა გველის ზურგსე და ტანს შეუბრძლებლად უხსვლევტდა. ბრძოლა დიდხანს არ გაგრძელებულა. უცნაოდ ზღარბმა ეკლიანი საუბარი გაიხსნა, გველს შედ კისერსე ჰირი დაავლო და კბილები მაგრა გაუჭირა.

მოწაფეები და მასწავლებლები უკვე იქ იუვნენ. აღარც თინა სტიროდა და ვეკლა გაოცებული უცქეროდა გველისა და ზღარბის ბრძოლას. ზღარბი კი არას დაკიდევდა და თავის საქმეს განაგრძობდა. გველს ბრძოლა აღარ შეეძლო, მხოლოდ მერტის ტკივილებისაგან სასტიკად იკლანებოდა.

მაღე მან კლაკუნაც შესწუიტა და სული განუტევა, მან
 ზღარბმა ის მიწასე დასდო, თავის მეგობარ თინასთან მივი-
 და და ფეხებზე თამაშობა დაუწყო.

ეს დღე ბავშვებმა თავიანთ დღიურებში განსაკუთრებით აღ-
 ნიშნეს და ბანჯველიანი სტუმარი უფრო მეტად შეიფარეს.

ს. ურუშაძე.

ფიქრი თაგვი.

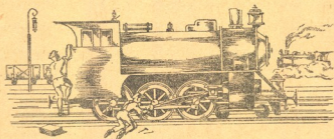

ფიქრი, შეიღებს რად მიხიდავ?
 განა მმართველს რამე შენი?
 იკმარევი სიაგუცავე,
 თუ ხათრი კაქვს, დამეხსენი!

— აბა, როგორ ჩამოგეხსნა?
 რად მინახავს მამ ზატრონი,
 როცა შენგან აღარ გვრჩება
 არც სანთელი და არც ქონი!..

შოი მღვიმელი

ლიუსი სკაპი მიხაილ

ახალი ორთქლმავლის სიმღერა

სრულიად ახალი ორთქლმავალი. ორთქლმავალზე საკუამლე, დიდი, უხარმაზარი ქვაბი; ჭქონდა საუვირი და სასტყენი, მძუქარს ლიფლიფა, ეუთი ქვიძისთვის, სულა მემანქანესთვის და ოთხი დიდი, დიდი გოგორა. მაგრამ ორთქლმავალი ძალზე მოწვენილი იყო: სრულიად არ იცოდა, როგორ ესარგებლნა თავისი ნაწილებით. იმის ირგულიუ კი, ლიანდაგზე, სხვადასხვა ორთქლმავალები ქმინაუდენ, შიძინებდენ, უსტყენდენ, რეკდენ და იორთქლებოდენ. ერთი დიდი ორთქლმავალი მძიმე-მძიმედ ატრიალებდა ბორბლებს და თან მოსთქვამდა:

მი-ვალო, მი-ვალო, მი-ვალო.

ახალი მატარებელი მისვდა, რომ ეს სიტყვები ორთქლმავალის სიმღერის ნაწივეტი იყო. თვითონაც სიმღერის გუნებაზე დადგა და წამოიუვირა:

— მეც გზას მინდა გავუდგო,
 და არ ვიცი, როგორ!
 მიშველეთ, მომესმარეთ,
 ვაბრუნაო გოგონა.

სწორედ ამ დროს გახდა ორი კაცი, რომელნიც

ასე გულდაგულ იმის-
 თვის მოსულიყვნენ,
 რომ ორთქლმავლის-
 თვის მოძრაობა ესწავ-
 ლებინათ. და როგორ
 ფიქრობთ, ვინ უნდა უო-
 ფილიყო ეს ორი კა-
 ცი? შემანქანე და ცეცხლ-
 ფარეში. როცა შემან-
 ქანეს მოესმა ასადი
 ორთქლმავლის ძხი-
 ლი, შეეკითხა:
 — ასადო მანქანა-
 რა გინდა, რა?

ორთქლმავალმა უნახუნა:

— მე ბორბლების ხმა მინდა:
 დაგ-დუგ! დაგ-დუგ!
 მე ზარების ხმა მინდა:
 დინ-დონ! დინ-დონ!
 მინდა ორთქლი ავარდეს,
 შიშინებდეს, ცხარობდეს;

მინდა ცეცხლი დაინთოს,
 გუგუნობდეს, ალობდეს;
 დაე, კვამლმა იბოლოს,
 წახსარებდენ წარები,
 საუვირები ჭევიროდენ—
 შორით დანაბარები—
 და აინთოს ლიულიფა,
 ჭეხანტას შუქის ალუბი.

მე მინდა სიმღერა, დარეკა, დასტვენა.
 მოვდივარ, მოვდივარ, მოვდივარ, მოვდივარ.

მეძანქანეს და ცეცხლფარეშს ორთქლმავალის სურვილი
 ძალიან მოეწონათ.

მეძანქანემ უთხრა:

— მოითმინე! ისწაულე

წესი, ხერხი, სვლა, ფანდი,—

და მერე კი, სადაც კსურს,

კასრიალდი, კაქანდი.

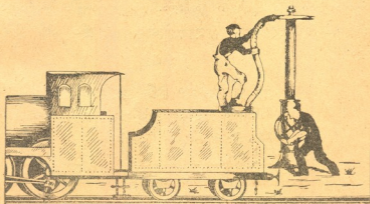
შემდეგ მემანქანე მიუბრუნდა ცეცხლფარეშს:

— ხეხს მანქანას წვალი უნდა დაეაღუვინოთ.

მემანქანემ და ცეცხლფარეშმა რეზინის მილით წვალი გადაიუვანეს ონკანიდან მარბკელში (რეზერვუარში). როცა მარბკელი გაივსო, წვალი ორთქლმავლის დიდ ქვაბში გადავიდა. ვიდრე მემანქანე და ცეცხლფარეში მუშაობდნენ, წვალმა დაიწყო თავისი სიმღერა:

— ჯერ უბრალო წვალი გახლდი,

როცა გავთბი, ორთქლად გახვდი.

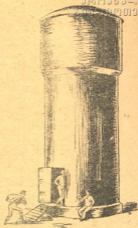

როცა ორთქლმავალმა იგრძნო, რომ მისი ქვაბი წვლით გაივსო, სთქვა:

— წვალი ბლომად დაული,
 ხან ცივი და ხან თბილი,
 მაგრამ მაინც არ ვიცი
 ღიანდაკსე სირობილი.

მაგრამ ცეცხლფარეშმა განწვევტინა:

— მოითმინე, ისწავლე
 წესი, სერსი, სულა, ფანდი,
 და მერე კი, სადაც კსურს,
 გასრიალდი, გაქანდი.

ამის შემდეგ ცეცხლფარეშმა მიძართა შემანქანეს:

— ახლა საჭიროა ცეცხლის შეკეთება.

გაავსეს ორთქმავალის წაბში (ტენდერი) ნახშირით. ცეცხლ-
 ფარეშმა ქვაბ ქვეშ ცეცხლი გააჩაღა. ცეცხლფარეში უბერავდა,
 ცეცხლი კი ღვიოდა. კალციუმული ცეცხლი ასე ძღე-
 როდა:

— მე ცეცხლი ვარ, ცეცხლი,
 ნახშირს ველანავ ოხრად;
 ჩემი სიცხით ცივ წვალს
 გადავაქცევ ორთქლად.

მანქანამ როცა იგრძნო, რომ მძინარა ცეცხლმა გა-
 იღვიბა და წვალი ორთქლად გადააქცია, მოუთმენლად წარ-
 მოსთქვა:

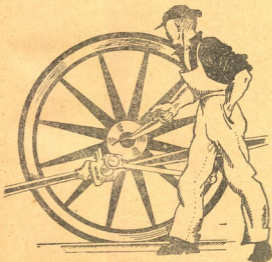

— მე თითქოს წეაღიცი მაქვს
და ცეცხლიც ბლომადა,
წინ კიდევ გზა მიძევს
შორს, გასასტომადა.
რითი ვარ ნაკლები,
მითხარით, მე სხვებზე,
რომ მაინც, არ ვიცი,
სიბილი რელსებზე?

მემანქანემ კვლავ შეაწუვეტინა:

— მოითმინე! ისწავლე
წესი, ხერხი, სვლა, ფანდი,
და მერე კი, სადაც გსურს,
გასრიალდი, გაქანდი!

მემდეგ მემანქანემ
უთხრა ცეცხლ-
ფარემს:

— ასლა მანქანას დაზეთა უნდა. მემანქანემ და ცეცხლფარემმა აიღეს სეთის ჭურჭელი, რომელსაც გრძელი და წვრილი ცხვირი ჰქონდა, და წასცხეს მანქანის ვევა ნაწი-

ლებს: ახარმაცებს, დგუშებს, ბორბლებს, ღერძებს, კოჭაკებს — ერთი სიტყვით, ვევაფერს, რაც ტრიალებს და ბრუნავს. ამ დროს სეთიც ამღერდა:

— არ იქნება ჭრიადლი,
 არ იქნება სრიადლი,
 არ იქნება ჭრიადლი,
 არ იქნება სრიადლი.

მანქანამ იგრძნო, რომ ყველა მისი ნაწილი დაიყოთ, მოუ-
 თმუნლობა დაეცეო და გაბეზრებულმა წარმოასთქვა:

— ჰა, თითქოს წუადლიც მაქვს,
 ნახშირიც ბლომადა,
 გამწმინდეს, დამზეთეს —
 არ ღირდა შრომადა —
 რითი ვარ ნაკლები,
 ვიცოდე, მე სხვებსე,
 რომ მაინც არ ვიცო,
 სირბილი რელსებსე?

მაგრამ ცეცხლფარეში კვლავ შეესიტევა:

— მოითმინე, ისწავლე
 წესი, ხერხი, სვლა, ფანდი,
 და მერე კი, სადაც ცხურს,
 ვახრიადლი, ვაქანდი.

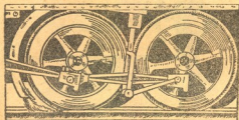

ამის შემდეგ ცუცხლფარეშმა შემანქანეს უთხრა:

— ჩვენს მანქანას ქვიმა აკლია.

აიღეს ქვიმა და გაავსეს უუთი, რომელიც ქვაბის შემოთ იყო მოთავსებული. აქედან ქვიმა ორი ჰატარა მილით ჩადი-ოდა და იბნეოდა ბორბლების წინ, რომ წვიმის დროს ბორ-ბლები არ დაცურებულეუენ რელსებზე.

ქვიმამ შემოსძახა:

— როცა წვიმა არის, და მოდის ღვართ-ქაფად, მე მანქანას ვძუ-ლი, რომ იაროს სწრა-ფად.

მანქანამ იგრძნო, რომ უუთიც გავესო ქვიმით და ახლა კი ჰირდაზირ მოითხოვა:

— და თითქოს წუადიც მაქვს, და ცუცხლიც ბლომადა, შეთიც მაქვს, ქვიმაც მაქვს, გზაც—გასახტომადა; რითი ვარ ნაკლები, ვიცოდე, მე სხვებზე, რომ მაინც არ ვიცი სირბილი რელსებზე?

მაგრამ შემანქანემ გააწვევტინა:

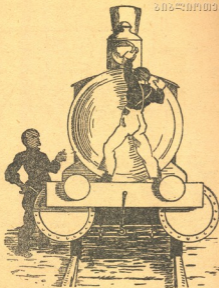
— მოითმინე! ისწავლე წესი, სერხი, სვლა, ფანდი, და ძერე კი, სადაც გსურს, გასრიადლი, გაქანდი.

შემდეგ მემანქანემ
ცეცხლფარქს ფარანზე
მიუთითა:

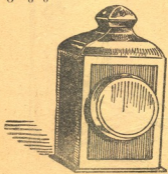
— ახლა ფარანის
ანთებაა საჭირო.

ცეცხლფარქმა აი-
ლო მჩვარი, და ლიფ-
ლიფას მინა და თით-
ბური გაუწმინდა. შემ-
დეგ ჩაასხა ნავთი, გაჭ-
კრა ასანთი და მო-
უკიდა პატრუქს... შემდეგ
კარი დახურა. სინათ-
ლე კი მღეროდა:

— მე ლიფლიფას მემანქანის
მოკაშკაშეს, მოკაშკაშეს,
სსიფებს ვკვანია ბქეთ-იქით
და მივარდევუ შუქით ღამეს.

როცა ორთქლმაუაღმა თავის წინ ოქროსფერი კაშკაშა სსი-
ფები დაინახა, აშიშინდა და უფრო გაბეჯდით მოითხოვა გა-
შკვანურება:

— და თითქოს წუბლიც მაქვს,
და ცეცხლიც ბლომადა,
სეთიც მაქვს, ქვიმაც მაქვს,
კვაც — გასასტომადა,
ფარანიც დამკიდეს
სედ შესამკობადა —
მითხარით, რითი ვარ
ნაკლები მე სსეფებსე,
რომ ჯერაც არ ვიცი
სირბილი რელსებსე?

მემანქანემ კი უნახუნა:

— აბა, ახალო მანქანაჲ, ახლა კი უნდა გავშინჯოთ, მხა-
და ხარ თუ არა?

ამ სიტუვებით მემანქანე აბობლდა სულაზე, ცუცსლფარეში
კი მის გვერდით დადგა.

ამის შემდეგ მემანქანემ მიძართა:

— ახალო მანქანაჲ, შეგიძლია დაუსტვინო?

მემანქანემ გამოსწია ტარი და სასტვენის ნესტოებში
ორთქლი გაუშვა. ორთქლმაგაღმა დაუსტვინა:

უ-უ-უ-უ-უ!

ვის უნდა, რომ საყვირი იყოს?

შემდეგ მემანქანე შეეკითხა:

— შეგიძლია, ახალო მანქანაჲ, ბოლი გამოუშვა?

ორთქლმაგაღმა ამოუშვა შავი კვამლი:

ფუფ! ფუფ! ფუფ! ფუფ!

ვის უნდა, რომ კვამლი იყოს?

მემანქანე სელახლა შეეკითხა:

— ახალო მანქანაჲ, შეგიძლია ორთქლი ჭავლეზად აათა-
მაშო და ნაწილ-ნაწილად გამოუშვა?

მემანქანემ გახლო საკვალთი და ორთქლმაჯალმა გამოუშვა:

ფუმ! ფუმ! ფუმ! ფუმ!

ვის უნდა, რომ ორთქლი იყოს?

შემდეგ მემანქანემ სთქვა:

— ახლო, მანქანავ, შევიძლია ქვიშა დაუბრო?

მემანქანემ გადაატრიალა ჰატარს სახელური და:

ჩხრ.. ჩხრ.. ჩხრ..

ქვიშა ჰინდაჰინრ რელსებზე, ბორბლები წინ ჩაიბნა და ჩახრიალდა.

ვის უნდა, რომ ქვიშა იყოს?

შემდეგ მემანქანემ სთქვა:

— ახლო მანქანავ, აბა ახლა ვნახოთ, კარგად ბრწყინავს შენი ლიფლიყა თუ არა?

მემანქანემ დაათვალიერა ფარხანი და დარწმუნდა, რომ ლიფლიყას ოქროსფერი შუქი საკმაოდ კარგად ანათებდა რელსებს ორთქლმაჯალის წინ.

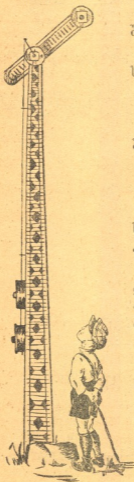
მემანქანემ სთქვა:

— ახლო მანქანავ! შევიძლია შენი ბორბლები აამოძრაო და აახმიანო?

მემანქანემ გადაატრიალა მეორე ახარმაცი და ბორბლები დატრიალდნენ:

ჩუ! ჩუ! ჩუ! ჩუ!

ვის გინდათ რომ ბორბლები იყოთ?

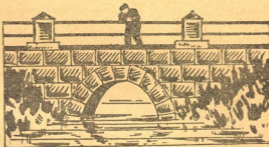

ახლა კი ძემანქანემ სთქვა:

— ახლა კი დროა,
არ ჩამოვრჩეთ სწვას;
ახლა კი დროა,
გავუდგეთ გზას.

სასტვენო,
უსტვინე! წარე-
ბო, დარეკეთ!
კუბაძლო, კუბაძ-
ლი! ორთქლო,
ორთქლე! ქვი-
ძავ, დაიფანტე!
ღიფღიფავ, გა-
ნათდი! ბორბლებო, იტრიალეთ! დადგა დრო, როცა ახლამ
ორთქლმავალმა უნდა დასძახოს და ააწკრილოს თბვისი მხი-
არული სიმღერა.

საუვირი აუვირდა,
წარმა დარეკა,
ბოლი აბოლდა,
ორთქლი აორთქლდა,
ქვიძა ჩაიბნა,
ღიფღიფებ უვლდაფერი გაბნათა,
ბორბლები ამუშავდენ და ახმაურდენ.

ამ დროს ბავშვები სათითაოდ და ერთდროულად იმეორებენ
ჰანქანის იმ ნაწილებს ხმებს, რომლებსაც წარმოადგენენ: უ-უ-უ-უ-
დინ-დონ, დინ-დონ. ფუჟ, ფუჟ, ფუჟ, ფუჟ. ფუშ, ფუშ, ფუშ,
ფუშ. ჩხრ, ჩხრ, ჩხრ, ჩხრ. ჩუ, ჩუ, ჩუ, ჩუ. ცოცა ხნის შემდეგ ბავ-
შები ჩერდებიან.

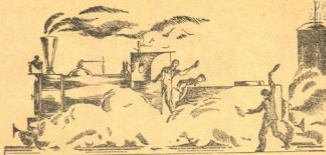
აი, როგორ მღერის ახალი ორთქლმავალი, უკლად გაუღება გზას; შეიძლება მან ჯერჯერობით კიდევ არ იცოდეს წესიერად მოძრაობა და მოგზაურობა, მაგრამ როცა გაიწაფება და გაივარჯიშებს, მაშინ კი სულ სხვანაირად დაიწყებს სიმღერას.

მაშინ ის შემოსძახებს ორთქლმავალის ნამდვილ სიმღერას. ეს სიმღერა იქნება ეველასე საუკეთესო, რადგან ხვენი ორთქლმავალი გახდება ეველასე მცოდნე, ეველასე თამაში და ეველასე ჩქარი სხვა სასწრაფო მატარებლებს შორის. ო-ო, ეს სიმღერა სულ სხვანაირი იქნება.

თქვენ ამ სიმღერას მოისმენთ რელსების ახლოს, ჯერ კიდევ მატარებლის მოსვლამდე და თვით მისი წასვლის შემდეგაც. აბა, ახლა კარგად ჩაუკვირდით ამ სიმღერას:

ბავშვები ჯერ დაბალი ხმით დაიწყებენ სიმღერას და თანდათანობით ხმას უმატებენ, ვიდრე არ მივლენ სიტყვამდე: „მოველო, მოველო!“ ამის შემდეგ ხმას დაუწევინ და ნელინელ ჩურჩულებენ.

მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ.

მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ.

მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ.

მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ, მო-ვდი-ვარ.

მო-ვე-ლი, მო-ვე-ლი, მო-ვე-ლი, მო-ვე-ლი.

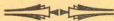
მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ.

მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ.

მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ.

მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ, მი-ვდი-ვარ.

ი. გრიშაშვილი

სამი უბთბლი.

ჩემს ფანჯარასთან ჭანდარის სის ტოტზე ფოთლები იზრდებოდა. მთელი საფხული ისინი თბებოდენ მზეზე ერთად, ისმენდენ ჩიტების მსიარულ ჭიკჭიკს, ყუყუნა წვიმით ზირს იბანდენ, ცივ სიოს ეთამაშებოდენ. დაიზარდენ დიდი, მძლავრი, ლამაზი. ერთმანეთს წააკავდენ, როგორც ერთი დედ-მამის შვილნი, მაგრამ მაინც განირჩეოდენ.

საფხულში მაგრად იუვნენ ტოტზე, ვერც ქარი მოაშორებდა მათ. მაგრამ მოვიდა შემოდგომა, მზე უწინდურად აღარ ათბობდა არემარეს, ცა სძირად ღრუბლებით იფარებოდა. აცივდა, ქარი გაკაზასდა. ფოთლები შეუვითლდენ და ძლივს-და იმაკრებდენ თავს ტოტზე. იცოდენ, ძაღვ ერთმანეთს უნდა დაშორებოდენ.

ნეტავ სად, სად გადისროლიდა მათ ქარი!!

ერთ ცივ დილას ტოტს მოსწედა ეველასე უფრო მატონა ფოთოლი. ქარმა ააფრიალა ის და სხვა ფოთლებთან ერთად კაიტაცა ბაღის ბოლოში — შორს, შორს მშობელი ხიდან. ფოთოლი ათამაშდა, ბევრჯერ იცვალა ალაგი, სანამ შებაღე არ მოვიდა ნიხით და ცოცხით. მან მოუყარა თავი ეველას ჩამოცვენილ ფოთლებს და წაიღო იქ, სადაც ვარდის ბუჩქები იყო.

ვარდის ბუჩქებიც ზამთრისთვის ემსახებოდნენ — სულ შემოცვენილად ფოთლები. შებაღემ დაუფარა მათ ძირები გამსმარი ფოთლებით და თან მიწა მიაყარა. ცახცახებდნენ, ზამთრის სუსხის ეძინოდნენ.

აი, სად მოხვდა ჰირველი ფოთოლი.

ღამე მოსწედა ტოტს ორი დანარჩენი ფოთოლიც.

არც იმათ დაცალდათ დიდხანს ჭაერში ფრიალი...

ადრე დილით გამოვიდა ზღარბი თავისი სოროდან და რა შესედა გამსმარი ფოთლების გროვას, დაიწყო იქ ფათური. ერთი ფოთოლი წამოეცვა ზღარბის ნემსებს და ამხარდა მოხვდა მის სოროში.

შესამე ფოთოლი, ეველასე დიდი, ნუცას მოეწონა, ბაღის სეივნიდან აიღო და შინ მიიტანა. მან ქაღალდზე შემოხატა ფოთოლი და სხვადასხვა ფანქრით გააფერადა; შემდეგ გამოჭრა თავისი დახატული ფოთოლი და რვეულში დააწება ნამდვილ ფოთოლთან ერთად.

მარიამ იოსელიანის ასული.

შეშტეგთმა.

შემოდგომა... კლესები
საზამთროდ ემზადებიან,
სიძინდს ეანიდან ურძებით
შინისკენ უსიდეებიან!

—
ვენასში ჰერეფენ უურძენსა
კისკისით, სინარულითა,—
რომ მოსავალი კარგია,
ეს უსარიათ გულითა!

—
ბიჭები კალათში ჰურინან
ვაშლს წითელლოუებიანსა,
ტუქსავენ კიგლას სარმაცსა
და საქმით მეტად გვიანსა!

—
სწავლის დრო დადგა, ბავშვები
სინჯავენ წიგნებს, კალამსა,
და თბილ ქვეუნიკენ გაფრენილ
მერცხლეებს უთვლიან საღამოსა!

ლადო გავამკორი.

მტაცებელი ფრინველის თავდასხმა გზაში
გადაფრენილ ფრინველებზე.

ფრინველების გადაფრენა.

შემოდგომა, შემოდგომა...

სიცვი, წვიმები... დადგება ცივი
დღეები, რთული დაუარდება, თოვლი
დაფარავს მინდვრებსა და ხეებს, მთა-
სა და ბარს.

— დროა, დრო, გადაუფრინდეთ
თბილ ქვეყნებში. აქ დავიღუპებით შიმ-
შილითა და სიცვიით, — ელურტულებდენ
და ფუსფუსობდენ ფრინველები.

სხვადასხვა ფრინველების გადაფრენა სხვადასხვა წესით
ხდება.

ზატარ-ზატარა კუნძუბად აიურებიან ისინი ადგილებიდან,
მიფრინავენ საშრეთისაკენ, იკრიბებიან ერთად შორი გზით
კამკზავრების წინ. დიდი ღრუბლებით მიფრინავენ ერთად რამო-
დენიმე ათასი ჩიტუნა.

კველასე უწინ მიფრინავენ ის ფრინველები, რომლებიც
მწერებით იკვებებიან. მწერები ხომ კვერცხების დადების შემ-

დებ კედლებიან, ან მოიკაბლათებენ მიწაში, ან სის ქუჩუნს სკდომში და სძინავთ მთელი ზამთრის განმავლობაში.

ფრინველებს, რასაკვირველია, ელევათ საკვები.

მიფრინავენ მერცხლები, გუგულები, ბუღბულები, წიწკანები და სხვები.

იმათ მიჭყებინან ის ფრინველებიც, რომლებიც მარცვლეულობით იკვებებიან.

ყოველი ჯიშის ფრინველი ცალკე გუნდად მიფრინავს. მაგრამ ხანდახან ზოგიერთი ფრინველების გუნდები შექუჩდებიან ერთად და ერთად მკვებობენ.

ზოგი ფრინველები დღე მიფრინავენ, ღამე კი ისვენებენ და იკვებებიან; მაგრამ უმეტესობა ღამე მიფრინავს.

ზოგი ფრინველები მიფრინავენ ადრე, ისინი, რომლებიც

წეროების ვადაფრენა.

კაზაფსულსე გვიან მოფრინავენ, მაგრამ ზოგნი გვიან მიფრინავენ, რომლებიც ადრე მოფრინავენ.

მაგალითად, უორანი ეველასე უფრო ადრე გვესტუმრება,

როდესაც ჯერ კიდევ

თოვლითაა მოფენილი მინდვრები, — გაფრენით კი შემოდგომაზე გვიან მიფრინავს. მერცხლები კი გვიან მოფრინავენ და ადრე მიფრინავენ.

სწრაფად მიფრინავენ თუ არა ფრინველები ვადაფრენის დროს? — იკითხავთ თქვენ.

მიფრინავენ საღამოობით, ბევრი ფრინველი კი ისვენებს გზაში; დღეში ისინი 300 ვერსზე მეტს ვერ გაივლიან.

მაგრამ არიან ისეთი დახელოვნებული ფრინველებიც, რომელთაც შეუძლიათ 200 მილის მანძილი გადაფრინონ საათში.

მაგალითად, ჩრდილო რუსეთში არის ერთი ფრინველთა „რუანკა“, რომელიც წამთარს აფრიკაში ატარებს.

ეს ფრინველი რომ გამოფრინდეს აფრიკიდან საღამოს 7 საათზე, დილის 5 საათზე უკვე ჩრდილო რუსეთში განჩნდება: მისი ჩასვლიდან ამოსვლამდე ორიათასი მილი გამოიარა. ხომ სწრაფად უძგზავრია?

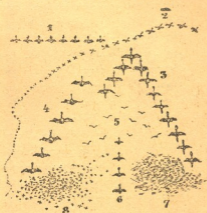
ბევრი ფრინველი იღუპება გადაფრენის დროს. მაგრამ არც კასაკვირბლია: ქარი, წვიმა, ჯანუი — ვეკლფერი სელს უძლის მათ მგზავრობას. მტაცებელი ფრინველები — ქარი, მერა, ბუ — ეს ჭყერის უჩალები, კზაში უდარაჯებენ მოგზაურ ჩიტუნებს და მუსრს ავლებენ მათ ფრენის დროს.

ქარსა და ჯანუმი ვეარკებათ კზა, იღლებიან და იღუპებიან. მხოლოდ უფრო ძლიერებს შეუძლიათ აიტანონ კზის სიმძაფრე.

მერცხლები და სხვა წვრილი ფრინველები მიფრინავენ ერთმანეთში არეულ ჯგუფებად; მხოლოდ იხუები, ბატები, კედები და წეროები გადაფრენის დროს გამწკრივდებიან ჭყერში მაფიჯით, ან სამკუთხედად და მწეობრად მიფრინავენ.

ფრენისაკან დაქანცულნი, დაზარალებულნი მიასწევენ ბოლოს ფრინველები თავიანთ საზამთრო ბინას თბილ ქვეყნებში.

იქ ტბების ჰირად ათასობით იურიან თავს სხვადასხვა ჯიშის ფრინველები; ისე კი არა, როგორც ჩვენშია, საღაც ეოველი ჯიში ცალცალკე ადგილებში ცსოვრობს თავისთვის. იქ ბინა დროებითია, როგორმე უნდა გაატარონ დრო, სანამ საშობლოში გაზაფხული დადგებოდეს.

რა წესით მიფრინავენ ფრინველები:
1) იხუები, 2) შოშები, 3) წეროები, 4) ბატები, 5, 7, 8) წვრილი ჩიტები 6) კედები.

და დადგება თუ არა დრო, ისევ გამოსწევენ შინისაკენ.

ა მ ჯ მ ე დ ე ბ ა მ ი ო რ ი.

საქართველოს
საზოგადოებრივი
მეცნიერებათა
აкадеმიის
გამაგრილებელი
საქმიანობის
სახელით

გაზაფხულის შზიანი დღეა, სსსხლის ეზო. მარჯვენე სამრეცხაო. ბარ-
დაზარ საბძელი, საბძელის სახურავზე ზას ფრთამოტქესადი უკავი. მარცხნიო
სამზარეულო. კარებში შზეზე თიება დადი კატა. სანაგვეზე იქექება მამალი.
მამალი ინდოურა გაფხორადი სდგას ეზოში და ჭევირის: „იუო.იუო-იუო“.

ინდოური. იუო-იუო-იუო.

კატა. მოჰყეა ღრიალს, და რას ღრიალებს, თეითონაც არ ესმის.

ინდოური. არა, ვიცი. იუო-იუო-იუო.

კატა. იუო-იუო-იუო. რაც იყავი, იგივე ხარ, ბრიყვზე-უბრიყვესი.
რას გაგიშლია ბოლო. მე თეითონაც გაეშლიდი, მაგრამ მეზარება. მე
ციმბირის კული მაქვს. იმისთანა კული მაქვს, რომ მთელი ეზოს დაგვა
შემიძლია. ხავერდის კული მაქვს.

ინდოური. მეც ხავერდისა მაქვს. იუო-იუო-იუო.

კატა. იუო და ბრიყვო. ხავერდის! (იდეკსავს ბჭეადებს) ოჰ, ბრიყვო,
ბრიყვო.

მამალი. ყი-ყი-ლი-ყო. ბრი-ყვიი იუოო.

ინდოური. ვინ იუო ბრიყვი? იუო-იუო-იუო!

მამალი. მე ისე, ჩემთვის... თქვენ ჭკვიანი ხართ.

ინდოური. იუო-იუო-იუო.

კატა. ზი-ზი-ზი... ფჰ-ზ-ზ-ზ-ზ... დიახ, იი-ი-იუო ჭკვიანი.

ინდოური. მე ძალიან ჭკვიანი ვარ... იუო-იუო-იუო.

კატა. ნება მომეცით, ერთი, გკითხოთ. თქვენ, იუო—ჭკვიანო, წე-
როს ამბავი გაგიგონიათ, სამრეცხაოში რომ ცხოვრობს? აი, ის ჭკვიან-
ნია. ისეთი ჭკვიანია, ზი-ზი-ზი... რომ გამოვა და ზღვის ამბებს დაიწყებს,
მე კი იმ დროს მთელ ჯამს ისე ამოვუტლი ფჰ-ს-ს-ს... ვერც კი გაიგებს...

ინდოური. ვერც მე გავიგებ. იუო-იუო-იუო.

კატა. ფჰ-ს-ს-ს... თავი ცარიელი აქვს.

ინდოური. მეც ცარიელი თავი მაქვს... იუო-იუო-იუო.

კატა. კარგი, გეყოფა ღრიალი. (გაქანება ბედურას დასჭერად და მად-
ლა იუურება). ოჰ, დავიქერ! (ინდაურს) მთელი ზამთარი ჩემს სამრეცხაოში
ცხოვრობდა და სულ ტრახახობდა, რომ ზღვამდის მიეფრინდებო. ჩვენ
არ შეგვიძლია მიეფრინდეთ ზღვამდის?

ინდოური. შეგვიძლია. იუო-იუო-იუო.

კატა. ტყუილია. შენ ღობეზე გადაფრენაც კი არ შეგიძლია. მას
შგონია, რომ ის ყველაზე ჭკვიანია. ჩვენ მას ვაჩვენებთ ჭკუას. (გაშლას
კუდს და დადის). მას საუკეთესო საჭმლით ჰკვებავდენ, მე კი ყველას და-
ვაიწყუდი... მე ვაჩვენებ მას სიერს.

ინდოური. (ხტუნაობს) მე ვაჩვენებ მას სიერს. იყო-იყო-იყო
კატა. არა, მე, მე ვაჩვენებ. მომამბებრა თავი. ღამე ჰიხინებს ცხენი-
 ვით და დღე კი ზღვაზე ლაპარაკობს. ძალიან კარგად იცის, რომ მე
 პატიოსანი კატა ვარ, ჩემ პატრონებს ვერ მივატოვებ, და რაღაც ზღვის
 გაღმა ვერ წაეღალ. განგებ ჰბერავს ზღვას... დამაცადოს ერთი.

ყვავი. რა ბოროტია! ყვა-ყვა.

კატა. დაწუმდი. სჯობია, შენ, შე კუტო შენა! შენ ვინ გელაპარაკება?

ყვავი. მართალია, პატიოსან ყვავს არ შეფერის ქურდს ელაპარაკოს.

კატა. (ბრჭალებს იღვსავს) დაიცა, ერთი ჩამივიარდები ხელში, მეო-
 რე ფრთასა... მოგამტვრევ.

სამრეცხაოდან ისმის ახალგაზრდა წეროს ძახლი. ღიზივთ მიწბის სა-
 მრეცხაოში. ინდოური იტქიარება იქითკენ.

კატა. აბა, რა ხმაა, და. ხი-ხი-ხი...

ინდოური. მეც რა ხმა მაქვს: იყო-იყო-იყო-იყო.

მამალი. მეც რა ხმა მაქვს. ყი-ყი-ლი-ყოოო.

კატა. ფჰ—ს-ს-ს... მა-შ-რ-ას. აი, ვის აქვს ხმა. მე ყველაზე უკეთესი ხმა
 მაქვს.

მამალი. ყი-ყი-ყილი....

კატა. ხმა გაიკმინდე!..

(გადახტება მამლა საკენ. მზარეული არქიზო ცოცხით მისდევს კატას და
 უფარახუნებს ფეხებში).

მზარეული. (ბრუნდება სამზარეულოში). მე შენ ვაჩვენებ, შენ მუქთა-
 ხორავ.

კატა. როგორ გაუჯავრდა მამალს. ვეუბნებოდი—ნუ ყვირი მეთქი...
 (სამრეცხაოსაკენ) აი, ახლავე გამოიყვანებენ, როგორც ფინიას... ხი-ხი-ხი.

(ღიზიკოს გამოქვავს ძეწვეით ახალგაზრდა წერო და აბამს საწზე).

ღიზიკო. ახლა ვისიერნოთ. აბა, სად მირბიხარ. ვაფრენა არ შეიძ-
 ლება, შენ ახლა გადაჩვეული ხარ ფრენას. წერიკო. ვაფრინდები და ქო-
 რები დაგქამენ... საბრალო ჩემო ჩიტუნია, ჩემო მშვენიერო წერიკო.
 გათბი მზეზე, ხელს არავინ არ გახლებს. (ემუქრება კატას) შენ, პეი, ხელი
 არ ახლო, გესმის, თორემ გცემ (შიდას).

კატა. (ამოკუნავს წელს) ფჰ—ს-ს-ს... გცემ...

(ყველანი უახლოვდებიან წეროს სხვადასხვა მხრიდან და ათვადიერებენ).

კატა. აი, თვითონ ეს ვაებატონი მიბრძანდება ზღვის გაღმა. ხე-
 ხე-ხე. (დაცინვით) გამარჯობა. დღეს თქვენი წეროები მიფრინავდენ, ისე

მალლა, ისე მზიორულად (წერო თავს ჩამოჰკიდებს). აი, თქვენც კარს გწყობს ლოდით იმათ. გნებავთ, გადავღრღნა თქვენი ძეწვეი და შეგიძლიათ გაფრენა...

ახალგ. წერო. (გახსრებულად) მართლა? შეგიძლიათ გამათავისუფლოთ?

კატა. მე ყველაფერი შემოძლია. მაშ გადავღრღნა?

კუტი ყვავი. გაუფრთხილდით კატას.

კატა. საბრალო ჩიტუნია. მხოლოდ დღეს როგორღაც კბილები მტკივა. ხი-ხი-ხი. ან იქნება ყვავმა გადაღრღნას, ეს ისე უბრალო საქმეა.

ინდოური. ბრიყვი. იყო-იყო-იყო. მე შენ ვაჩვენებ ზღვას!

კატა. ასე ეკადრება მაგას.

წერო. გამიშვით, გამიშვით (ფართხალებს).

კატა. გაუშვით ერთი... ზღვაზე. ფჰ—ს-ს-ს...

ინდოური. ბრიყვი. იყო-იყო-იყო.

კატა. რაო, რაი-ო. მე ვარ ბრიყვი? (შეფარდება ინდოურს).

მამალი. მე ხომ უბრალო მამალი ვარ, თუმც მართალია და თუმცა ზღვა არასოდეს არ მინახავს, მაგრამ ძალიან კარგად მესმის, რომ კარგი რამ უნდა იყოს. ნუ ტირით. მე ვიცი, ჩქარა დამკლავენ, მაგრამ არ ვტირი. ასეთია ბედი. მე თქვენ დამიჯერეთ. მე ჰკვიანი მამალი ვარ. შეეძქვს წელიწადში გადავდექი. ჩვენ აქ ყანა გვყავდა ერთი, ისიც ძეწვეით იყო მიბმული და ისე მოკვდა. გაფრენა მოინდომა და არქობომ ფრთები დააჭრა. ყველაფერი ბედი!

კატა. (აგაღებს ინდოურს და სცემს თათით). აი, შენ, ბრიყვი! უჰ დავილალე. (გაგონდება შხეზე).

(ისმის წეროების ევირადი: ურდ-ურდ. ახადგაზრდა წერო ცდადობს გასწვებოს ძეწვეი. ვვლანი ცას უფრებენ).

კატა. აჰა, ესენი ხომ თქვენი წეროებია. მერე რა ახლოს არიან!

წერო. (ფართხალებს). წამიყვანეთ, თქვენი ვარ, თქვენი!

კატა. შეი, წამიყვანეთ. თქვენი, ფჰ—ს-ს-ს!

კუტი ყვავი. ყვა-ა-ა... ყვა-ა... ოჰ, შენ, ბებერო ავახაკო!

კატა. ის თქვენი. უკაცრაოდ... ახლა ის ჩვენი!

(წეროების ძახილი მიწვანდა. ახადგაზრდა წერო შეწუხებული ფეხწველი სდგას და ცას უფრებს).

კატა. ეჰ, უფრო ხმამალა უნდა გეყვირათ. გადაეჩვიეთ ერთი მაგ სულელურ ჩვეულებას—ცალ ფეხზე დგომას—ძალიან არ მომწონს, სწორე გითხრა.

მზარეულის ხმა: ციფ-ცაფ-ციფ. კატა სწრაფად გაქანდება სამზარეულოში და კენ (კუბოს გადაღმა ისმის ეწეუშის სიღამუშის დაკვრა).

კუტი ყვავი. (საძაღვის სახურავიდან) ყვა-ყვა, ყვა...ა

წერო. (თავს ასწევს) აჰ, ეს თქვენ ხართ... გამოგონეთ,, თქვენ მალა ზიხართ... მითხარით, ტყეს ხედავთ?

ყვავი. ტყესაც ვხედავ და მინდვრებსაც. ჯოგსაც ვხედავ. გცმის, მწყემსი სალამურს უკრავს!

ახალგ. წერო. მე ვერაფერს ვერ ვხედე ვ, მაგრამ თქვენ რატომ არ მიფრინავთ მინდვრებში?

კუტი ყვავი. კუტი ვარ. მე ბებერი, კუტი ყვავი ვარ. ხედავ ჩემფრთას? მზარეულმა არქიბომ დამაქრა და აგერ სამი წელიწადია აქ ვცხოვრობ. ჩემი დღეები დათვლილია.... ყვა...ა, ყვა...ა.

ახალგ. წერო. მეც დამქრეს, როცა ჩემ გუნდთან ერთად მიფრინავდი... უთუოდ, ვერასოდეს ვეღარ ველირსები თავისუფლებას... ვერასოდეს...

ყვავი. მე ვხედავ, რომ ფრთები გაქვს დაზიანებული.... შეიძლება აგხსნა.... ფრთები მქონდეს, თორემ... იცით, რას გეტყვით: ახლა არ ვაფრინდეთ, გვიანია... დამძიმდებით, ფრთები დაგისუსტდებათ და მაშინ... გვიანლა იქნება.

კატა გამოდის სამზარეულოდან, ტუჩებს იღოკავს და დაკვება აივანზე

კატა. კარგ რამესაც ასწავლი, სწორედ. ორივენი ერთი ჯურისანი ხართ. არაფერი არ ველირსებათ, ისე ჩაძაღვლებით აქ ორივენი.

ინდოური. ჩაძაღვლებით... იყო-იყო-იყო.

მამალი. ყი-ყი-ლი-ყო. მე დამკლავენ.

ყვავი. (კატას) ვისაც თავისუფლება უნახავს, იმისთვის აუტანელია აქ დარჩენა. აქ ყვა-ყვა...

ახალგ. წერო. (ფარაზავებს. მაიწევს გასაფრენად). გამიშვით, გამიშვით.

კატა. უფრო გაიწიე, უფრო. ჰე, ჰე, ზე-ზე...

ყვავი. (წეროს) მე ვფიქრობ, როგორ დავებმარო, და, როდესაც მოვა დრო...

კატა. აჰა, ასეა საქმე? ჩვენი პატრონის პატივისცემის სამაგიეროა? მაშ, კარგი. მეც ფრთხილად ვიქნები... ენახოთ, ვინ ვის აჯობებს.

სამზარეულოდან გამოდის მზარეული არქიზო, ხელში დანა უჭირავს.

მზარეული. აჰა, სად ბრძანდება აქ... ინდოური ინდოურიძე?

მიდის ინდოურთან. ინდოური უკარაღათ მარბის. კატა მისდევს.

კატა. დაიჭირეთ ინდოური, დაიჭირეთ.

მზარეული. (აგდებს კატას ფეხის კვრით) აცხა შენ...

კატა. ფ 3 ს-ს-ს ბოყვი.

მზარეული. მიშიკო, თავი დაუსწარ მანდედან, მე აქ დავდგები. (დასდევს დასაჭურად).

მიშიკო. (დაიჭერს ინდოურს) და-ვი-ჭი-რე.

მზარეული. (მარბის) მაგრა, მაგრა დაიჭი. (მიათრევს ინდოურს, რომელიც ფრთხილობს და ცდილობს, გაუსხდეს ხელიდან).

კატა. ემ, იყო-იყო-იყო ინდოური. ხვალ ისეთი ქვიფი შექნება, შექნება, რომ...

ამ სცენის დროს მამალა შეშინებული დარბის და ცდილობს დაიშალოს.

მამალი. არა, ჯერ მე არ მიჭერენ... ყი-ყი-ლი-ყო-ო...

კატა. დაიცა, შენი ჯერიც მოვა. აბა, რა საჭიროა, რომ ტყუილ-უბრალოდ დაეხეტები ქვეყანაზე. სარგებლობას მიინც მოიტან. ცოტა მეც მერგება...

ლიზიკო. (შემარბის) რა ამბავია, წერიკო, როგორ კანკალებ. გცივა? მოდი, უმოჯოპსია, სამრეტხაოში წაგიყვან ლუმელთან... იქ თბილა (მაჭყავს წერო).

ყვაფი. წერო ლუმელთან. ემ, ყვა-ყვა-ყვა.

კატა. შენ რამდენიც არ უნდა იყვირო, არაფერი, წვიმის მეტი, არ მოვა, და წვიმა-თუ მოვიდა, მე მაშინვე პლიტაზე შევხეტები და დავიძინებ.

ყვაფი. რაც იქნება, დავინახავთ. ყვა-ა... ყვა.

მ რ ქ მ ე დ ე ბ ა მ ე ს ა მ ე .

სურათი მეოთხე.

სამრეტხაო. მარცხნით დეჰმელთან პლიტა. ზღატიზე წევს კატა. შირდა-ზარ პატარა ფანჯარა. მარჯვნივ კარი. ზღატასა და კედელს შუა ყუთია, სადაც წერო ჰყავთ. ყუთი მისი „ბუდეა“. ეზოში შემოდგომის ცუდი დარაა. ფანჯარაზე წვიმა უშხაუნებს, ბუნხრის მადში ქარი ქშატინებს. მოასმის ხანდახან დარაჯის სარაკუნოს ხმა. წერო დარბის სამრეტხელოში, ხან კართან მივა, ხან ფანჯარასთან.

კატა. (ხანმაცად და შიხარედ). რა ამბავია, რომ დადიხარ და დადიხარ. მარტო როდი ხარ აქ. ცოტა სხვებზედაც უნდა იფიქრო. შენ აქ უსაქმოდ დაბაკუნობ. სხვები ხომ მთელი ღლეობით მუშაობდენ. შენ საყვარელ მზეზე შეგიძლია ყუთშიაც იოცნებო...

ახალგ. წერო. ყურლ... ყურლ...

კატა. მე შენ გეუბნები. ეჰ, ეჰ-ხა-ხა-ხა (ამოქნარებს, დგება). ზურგს ამოიკუზავს და დაყუნცდება. (წვიმა მოდის). ახლა უნდა იძინო და იძინო.

წერო. მე არ შემძლია ძილი, სული მეხუთება. იცი, რა გითხრათ: სამუდამოდ მადლობელი ვიქნები... თქვენ ისე კარგად იცით კარის გაღება თათებით...

კატა. დიახ, დიახ... მე კარგად ვიცი კარის გაღება თათებით. მე სხვა რამეებიც ვიცი. მერე რა, გაგილო კარები თუ?

წერო. დიახ, გამოლეთ, გამოშვით, ერთი ამოვისუნთქო მაინც. მე ყველას ვუთხრობ, რომ ამისთანა სიკეთე მიყავით... ყოველთვის მეხსოვება.

კატა. აჰ... როდესაც თქვენ ზღვაზე გაფრინდებით, მომიგონებთ ხოლმე?

წერო. (სიხარულით) ყოველთვის, ყოველთვის.

კატა. დიახ, მაშ, როდესაც თქვენ მზეს შეხედავით... ახლოს, სულ ახლოს მიხვალთ მზესთან—მე თვითონაც მიყვარს მზე—იტყვი, რომ ცნობილმა ციმბირის კატამ გამათავისუფლაო, იტყვი, რომ მე გაგიშვით. ა? იტყვი?

ახალგ. წერო. (გახარებულად) ოჰ, მე ვიყვირებ ამის შესახებ ცაში.

კატა. მიაუ-მიაუ... ეს მე მომწონს. მხოლოდ საქმე... როგორღაც... არ მინდა გადმოვიდე პლიტიდან... იატაკიდან ძალიან შერის. თუ ჩამოვიდე თქვენი გულისათვის? ეს რაღა არის?... ნუთუ წვიმა მოდის, ა? აბა, სად უნდა წახვიდეთ ამისთანა დარში? ცივა, ტალახია... დაიძინეთ, უმჯობესია... გარწმუნებთ, უმჯობესია. ფრთები დასუსტებული გაქვსთ...

ახალგ. წერო. ყურლი-ყურლი-ყურლი!

კატა. ხმაც ისეთი აღარ გაქვთ. ე-ე-ხა-ხა-ხა. ახლა კი... თქვენ ზღვაზე, თქვენ ზღვაზე, უთუოდ, თბილა და კარგია... წეროები ცალ ფეხზე ასკინკილას უვლიან, უთუოდ, და მზე კი, მზე ისეთია, რომ... აბა, ღამე მშვიდობისა. (მოიკლავს დასაძინებლად).

ახალგ. წერო. (შეფარდება კარს და ეცემა მკერდით) ა-ა-ა-ა-ა...

კატა. უფრო მაგრად, მაგრად. ნუთუ გადარაზულია. დაუკვირვართ მე და თქვენ ღამით, ხედავთ? აბა, მე მძინავს. (ბუნძის მიღწევა ქანა ჭკობით). ფანჯარას წვიმა ურახუნებს. სარკუნს ხმა ისმის. წერო და ხეტება სამკრებლად და ხელს კუნის. იატაკიდან ამოძვრება დიდი ვარსკვლავი. კატა ისევ ვით მივარდება მას).

კატა. ფჰ—ს-ს-ს... შეხედეთ, რა ვირთხა გამექცა თქვენი მიზეზით, დახვალთ აქ, მიშლით! აბა, მე მძინავს (შესტება მდიტაზე) გესმის? მე მძინავს!

წერო შეწუხებული, კუნისით—ურღი-ურღი—მიდას ეუთხან, ძვრება თავს ბუდეში. თანდათან უფრო ხელს კუნისის და წენარდება. იძინებს.

ახალგაზარდა წეროს სიზმარი.

ესიზმრება წეროების გუნდის ყვირილი და ხმამაღლა ძაბილი. ხედავს, როგორ მიფრინავენ წეროები ცაში, ტყეებზე, მონღერებსა, ქალაქებზე და მდინარეებზე. წეროების ძაბილს უერთდება ქარის ქშიტინი და სარაკუნას ხმა. ხედავს, როგორ გამოჩნდება შორიდან ზღვა, მთები, დიდი ლურჯი მდინარე, მაღალ ბალახებში როგორ დგანან წეროები. ახალგაზარდა წერო ყვიროს და ყვირილი ქრება. ქარი ღრიალებს.

კატა. (გაღოქვარდება ზღიტიდან და ქშიტინებს). ფჰ—ს-ს-ს... თქვენ გაგიყვლით თუ რა ამბავია, მთელი ეზო შეაშფოთეთ. ღრიალებს დიდი ცხენივით. კინალამ თავი გავიტყებ თქვენი მიზეზით.

ახ. ლგ. წერო. (ამოხტება უუთაღას) მე ვნახე... ვნახე... იქ...

კატა. აბა, რა ნახე. გკლავდენ თუ რა იყო.

ახალგ. წერო. (დარბის სიმრეცხოში). ზღვა ვნახე... მზე... მზე... მე ვფრინავდი... ვფრინავდი...

კატა. ტყუილია. თქვენ ყუთში იჯექით, და არ ფრინავდით. სიზმარი გინახავს. საკვირველი არაფერია. მეც მესიზმრება, მაგრამ კი არ ეტრაბახობ. აი, გუშინ წიწილები დამესიზმრა, მაგრამ კი არ მიყვირია. მე თქვენ გეკითხებით, რატომ არ გძინავს?

ახალგ. წერო. არ შემძლია ძილი, არ შემძლია. მე მზის დანახვა მინდა, ბუდის აშენება მენატრება ჩემთვის.

კატა. ოჰო, რა სდომებია? მზე! მზეს ძალიან კარგად ხედავთ, ეზოში რომ გამოგიყვანებენ. ბუდეო? ძალიან კარგი ბუდე გაქვთ მანდ, ლუმელის უკან.

ახ. ლგ. წერო. აჰ... მე მენატრება, მენატრება...

კატა. დაიკა, ნუ გააწყალე გული. მენატრება, მენატრება... მე, აი, აგერ, წიწილები მენატრება. მაგრამ ვინ მაძლევს. ზაფხული არ მოსულა ჯერ. არ მესმის, რა გინდა მეტი. აი, ჩემგან აიღე მაგალითი: ყოველთვის და ყველაფრით კმაყოფილი ვარ. ყველა პატივს მცემს, ყველას ვუყვარვარ, ყველას ეშინია ჩემი... არ მესმის, რაღა გინდათ კიდევ... რაც არის, იმის მაღლობელი იყავით. და ბედს დაემორჩილეთ. ეს თავიდათავია.

ახალგ. წერო. მე არ შემძლია, არ შემძლია. მე მინდა ვისუნთქო. თქვენ არ იცით, რა სასიამოვნოა ფრთების გაშლა, ფრენა...

კატა. მე ყველაფერი ვიცი. როგორ მიბედავთ თქმას, არ იციო.

ახალგ. წერო. არა, თქვენ არ იცით, რა სასიამოვნოა დილით ცალ ფეხზე დგომა. როგორ...

კატა. ხმა გაკმინდე. მე თქვენ გელაპარაკებით, მე. მეჯავრება, როდესაც შეკამათებინა. ვამიგონეთ: თუმცა სასიამოვნო კი არ არის, მაგრამ

ერთხელ და სამუდამოდ რომ სისულელეს ოაფი დაანებოთ, უნდა გითხრათ, რომ თქვენ აქ მოკვდებით, დიახ, აქ მოკვდებით.

ახალგ. წერო. არა! არა! გავიქცევი, გავიქცევი როგორმე...

კატა. მე კი გეუბნები... აქ უნდა მოკვდე მეთქი. მეტი სალაპარაკო არაფერია. ვთქვი და გავათავე. და ნულარ მიწლი ძილს. ნურც მე და ნურც პატრონებსა, რომლებსაც ებრალებით და იმიტომ გინახავენ.

(კატა შესტეპა ზღიტაზე. სიწუშა. წერო დგას კარებთან. კატა ხვრინავს ამოუშვებს. ისმის ფანჯარაში ოჯახი კაუნა და ძახილი: ვვა-ა... ვვა..ა. წერო შიშბენს ფანჯარასთან, უურს უგდებს).

ყვავი. (გარედან) ყვა-ა... წერიკო. არ გძინავს?

ახალგ. წერო. არა, არა... ეს თქვენ ხართ. გამოგონეთ... მითხარით, რა ვქნა?

ყვავი. იცით, რა,—დღეს გავიგონე, რომ არქიზო ბატებს ფრთების შეკრეკას უბირებს და თქვენთვისაც უნდოდა ფრთების დაქრა.

ახალგ. წერო. ფრთების დაქრაა?..

ყვავი. მაშ, მაშინ ხომ ყველაფერი დაილუბა.

ახალგ. წერო. (აქნევს ფრთებს). რა ვქნა? რა ვქნა?

ყვავი. იცით რა, ზვალ მეორე ფანჯარასაც*) ჩასვამენ საზამთროდ აჩქარდით.

კატა. (სიზმარში) მი-ა-უ-უ... მი-ა-უ-უ. (სიწუშა, გარეთ ქარაშხალია).

ყვავი. კატა მანდ არის?

ახალგ. წერო. დაიცა... სძინავს... (უურს უგდებს კატის ხვრინვას).

ყვავი. იცით რა, სინჯეთ, უბიძგეთ ნისკარტით ფანჯარას... იქნება გადარაზული არ არის, იქნება არ დაუკეციათ.

ახალგ. წერო. (გაშწარბუჯი აქნევს ფრთებს). დამიხსენით, დამიხსენით აქედან.

ყვავი. მაგრად, უფრო მაგრად მიარტყით ნისკარტი, ჩქარა (წერო კვდეთა ფანჯარას და ფრთედ გადაებს).

ყვავი. გადმოხტით ჩქარა, ჩქარა. (წერო გადახტემა).

ახალგ. წერო. (ფანჯრას გადაღმა, გარეთ) ყურლი-ყურლი.

ყვავი. აბა, ახლა გზა მშვიდობისა, ყვა-ყვა-ა... პირდაპირ ტყეში, იქ კი... თავისუფალი გზაა.

ახალგ. წერო. მშვიდობით, ყვაფო... ჩემო ძმაო, ყურლი-ი ყურლი.

ყვავი. ყვა-ა... ყვა-ა... გზა მშვიდობისა. სალამი გადაეცი ჩემგან, კუტი ყვაეისგან, ლალ თავისუფალ ქარს და შხეს. ყვა-ა.. ყვა-ა...

*) შვიდობა ითქვას, ფანჯარას დაეტყვენ და გალესვენ საზამთროდ, რადგანაც ჩვენ-მა იშვითად სვამენ მეორე ფანჯარას.

(ისმას ახალგაზრდა წეროს თანდათან მადეკული ძახილი. ქართული სწავლების სახეობის რაკუნი, ევაფი! შეწუხებული ჭკვარილი).

კატა. (გამოედევება) უფ, რა ცივი ღამეა. ჰქრის საიდგანლაც... ნეტავი რა აყვირებს იმ კუტს, ჰეი, შენ, წერო, ვძინავს, ა. (სიჩუმეა) კარი ღიაა (იფურება). არა, კარი დაკეტილია... ჰეი, წერო, (გადმოსტება) ფანჯარა გაღებულია. წასულა. (ღარბის საშრეცხაოში, ექებს) ფანჯრიდან გამბტარა. მი-ა-უ-უ-უ. ფანჯრიდან წავილა, ფანჯრიდან წავილა!

ყვაფი. ღი:ლ, წავილა და აღარ დაბრუნდება.

კატა. (შესტება ფანჯარაზე) აჰა, შენ ასწავლე ვა. მი-ა-უ-უ-უ..

ყვაფი. ყვა-ყვა-ა-ა.. წავილა და აღარ დაბრუნდება. ყვა-ა.

კატა. აჰა, მაშ ასე (გადხტება ფანჯრიდან).

ყვაფი. არა, ვერ დაწვეფი. ყვა-ყვა-ა. ფრთები არ გაქვს!

(ფარღა).

შემდეგი იქნება.

I. 15 ღერი წუმწემა დააწვეთ სუთ კვადრატად; შეძგებ მოაძორეთ 3 ღერი, რომ 3 კვადრატი დარჩეს;

II. 17 ღერი წუმწემა დააწვეთ 6 კვადრატად; შეძგებ მოაძორეთ 5 ღერი, რომ სამი კვადრატი დარჩეს; ან 6 ღერი მოაძორეთ, რომ ორი კვადრატი დარჩეს.

III. აიღე 9 ღერი წუმწემა და ისე დაალაგე, რომ ოცდათექვსმეტი მიიღო;

IV. აიღე 3 ღერი წუმწემა და ისე დაალაგე, რომ ოთხი მიიღო;

V. აიღე 3 ღერი წუმწემა და ისე დააწე, რომ ექვსი მიიღო.

შ ა რ ა ლ ა

ხატარავ, კიუვარს შარადა,
ამოხსნა მისი ჩქარადა;
მაშ, უური მიგდე, მისუდები,
არ ვინდა რბუნა ბარადა.

თავზე გაბია ორივე,
აქეთ-იქიდან წუვილადა,
ერთი აიღე მათგანი,
ასო უმაღლე რბილადა.

ეს დაისომე, და შემდეგ
იფიქრე. მითხარ სწრაფადა,
რას უწოდებენ მეძუიღრეს,
როცა არ სახვენ ქალადა.

თუ მიბაკენი ამხსა,
ანბანს მიბაჟარ თვალია,
პირველად ის ზის, მოჭპარე
თავიდან ასო რგვალია.

სულ სილი არის საამო,
ვუთლად ელვარებს ჭიკოზზე,
ძალიან გიუვარს, ნუ ძაღვ,
ნუ წახვალ სანამდეოზე.

რ ე ბ უ ს ი.

62,

“

”

ქალაქის
სახელი

“

“ ბ ”

პროლეტარული
რევოლუციის
თემა

“ მ ”

“ მ ”

“ ნ ”

**განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალური აღზრდის მეთაურად-
თბილისის სალიბერატურო-სამხატვრო სემიის ხელმძღვანელის
განმცემული წიგნები:**

1.	„ნორჩი ძალა“—კრებული	თითო ტალი	— 15	კაპ.
2.	„ეკოკოქინა“— ჟ. დონდუასი	„ „	— 10	„
3.	„ბელა-ბეკეკა“	„ „	— 10	„
4.	„შემოდგომა“ ფერადსურათებიანი წიგნი	„ „	— 70	„
5.	„ტყის ზღაპარი“— მამინ-სიბირიაკისა	„ „	— 20	„
6.	„ტყის სურათები“— შიო მღვიმელია	„ „	— 25	„
7.	„ქიანჭველას საოცარი თავგადასავალი	„ „	— 30	„
8.	„თავისუფალ ბავშვა სიმღერები“	„ „	— 2	„
9.	„ქართული მოძრავი თამაშობანი“	„ „	— 80	„
10.	„ტროადის ომი“— ალ. მაჭაბერიძისა	„ „	— 80	„
11.	„იგაფარაკნი“— ალ. მირიანაშვილისა	„ „	— 30	„
12.	„ივანე სულელი“ ზ. ლ. კოლსტოისა	„ „	— 15	„
13.	„მოძრავი თამაშობანი“ სიმღერებით	„ „	1	„
14.	„ოვიდიუსის მეტამორფოზები.“	„ „	— 70	„
15.	„ზამთარი“—ფერადი სურათებით	„ „	— 50	„
16.	„უძველესი დროის ბავშვის თავგადასავალი.	„ „	— 45	„
17.	„როგორ იცავენ თავს ცხოვ. მტრისაგან.	„ „	— 25	„
18.	„გაზაფხული და ზაფხული“	„ „	— 90	„
19.	„რას გვიამბობს ოთახი	„ „	— 20	„
20.	„ზღვის სიმღიდრე“	„ „	— 20	„
21.	„პატარა იაპონელები“ — ფერადი ყლით	„ „	— 75	„
22.	„სიზმრად და ცხადად“	„ „	— 30	„
23.	„კოკონთან“—ჩვენი უფროსი ძმები, ახალ- გაზრდა კომკავშირელები	„ „	— 10	„
24.	„ლენინის საათი სკოლაში“	„ „	— 50	„
25.	„ტივის საუნჯენი“	„ „	— 40	„
26.	„კომპლე“—ფერადსურათებიანი წიგნი	„ „	— 65	„
27.	„პიონერი სოფლად“	„ „	— 25	„
28.	„საბავშვო ბაღი“ ფერადი სურათებით.	„ „	1	„
29.	„ნორჩ პიონერთა თანამგზავრი“	„ „	— 20	„
30.	„მომღერლები“	„ „	— 10	„
31.	„წელთაღრიცხვის ძველი და ახალი წე- სი“ ი. ჯიჰარიანისა	„ „	— 35	„
32.	„თინკოს გამოცანები“—ფერ. სურათებით.	„ „	— 45	„

1926 წ.

გ ა მ რ ვ ა

ყოველთვიური საქმასწავლებელთა დასურათებული ჟურნალები:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მე-XXII წ.

ბოზრდილ. „წითელი სხივი“ წელ. მე-III.

ხელის მოწერა მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

გადაგზავნით	}	„ნაკადული“ — ერთი წლით — 3 მ. 50 კ.
		ნახევარი წლით — 2 მან.
	}	„წითელი სხივი“ — ერთი წლით — 5 მან.
		ნახევარი წლით — 3 მან.
ცალკე ნომერი	}	„ნაკადული“ 35 კაპ.
		„წითელი სხივი“ 45 კაპ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, განათლების სახალხო კომისარიატი, „ნაკადულისა“ და „წითელი სხივის“ რედაქცია.

რედაქტორი — სარედაქციო კოლეგია.

